QVAESTIONES ONOMATOLOGAE

DISSERTATIO INAVGVRALIS

QVAM AVCTORITATE ET CONSENSV AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM IN ACADEMIA PHILIPPINA MARPVRGENSI ORDINIS AD SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES RITE CAPESSENDOS

SCRIPSIT

RVDOLF NEVMANN
COLBERGENSIS (BORVSSVS)

MARPURGI CATTORUM
TYPIS CAROLI GEORGI TYPOGRAPHI ACADEMICI
MCMXV

Dissertatio ab amplissimo philosophorum ordine referente ERNESTO MAASS probata est a. d. III. ID. DEC. anni 1913.

Patri optimo

THEODORO NEVMANN

Colbergensi

has studiorum primitias

d. d. d.

die natali sexagesimo sexto

a. d. X. Kal. Quint. anni 1914

gratissimus filius

Capitum elenchus

I

1 Meum est primum disserere quibus in regionibus orbis terrarum quaeque nomina propria ad flumina pertinentia in usu fuerint, qua in re quanta fuerit copia quorundam nominum terminis non coercita per omnes Graecos perspicitur; tum quibus potissimum temporibus exstent, postremo quomodo sint formata. Perbrevi haec omnia disseram oportet. Nam iam-iam versabar in scribendo, cum accidit ut vere anni 1911 Halis Saxonum dissertatio inauguralis ab Ernesto Sittig in lucem prodiret „De Graecorum nominibus theophoris“, quo libro magna ex parte ea quae a memet ipso collecta erant, sunt praesumpta. Qua ex sylloga ea quae digna sunt eligam. Quin immo quae ille publici iuris fecit, quantum in me est singulis rebus illius dissertationem me auxisse confido.

Αἴσαρος est flumen et portus ad Crotonem in Bruttio Theocr. IV 17 D. Sic. VIII 20 Pythagoras qui fuit Crotone viginti annos filiae nomen Αἰσάρα dedit Phot. 438 b 30.

Αἴσηπος — θεῖος Hes. th. 342, οἱ πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο appellantur B 825 gentes Idae, flumen Mysiae Minoris ad Cyzicum in Propontidem influens nomen dat Troiano cuidam ὅν ποτε νύμφη νηὶς Ἀβαρβαρέη τεκ' ἀμύμονι Βουκολίωνι Z 21. Αἴσηπος Κυζικηνός SIG 312, 4 ἐπὶ Μαιανδρίου qui est prytanis Cyzicenorum paulo ante initium aerae Christianae.

Ἀκράγας Plin h. n. XXXIII 155 caelator insignis cuius scyphi Rhodi exstabant. Thuc. VI 4 . . . Γελῷοι Ἀκράγαντα ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες. Ael. v. h. II 33 Ἀκραγαντῖνοι δὲ τὴν ἐπώνυμον τῆς πόλεως ποταμὸν παιδὶ ὡραίωι εἰκάσαντες θύουσιν.

Titulus Ἀλφηὸς σὺν Ἀρέθωνι scriptus in Petropolitana gemma virili et muliebri capite ornata gemmarum scalptorem

cum collaboratori significat utique Romana aetate. Pape s. v. dicit gemmarum scalptorem Ἀλφειός ex aetate Caligulae. Tamen lapides in quibus nomen Ἀλφειός solum exstat dubii sunt. Furtwängler Die antiken Gemmen III 357.

Ἀρτάνης filius Hystaspis frater Darii Herod. VII 324 et apud Strab. XI 532 ὁ Σοφηνὸς Ἀρτάνης sunt ducti a fluminis Bithyniae nomine Arrian. peripl. 17.

Βιλλαῖος Indus Nonn. XXVI 217. Schol. in Ap. Rh. II 791. St. B. s. Τίος et s. Ψύλλα· Waser P. W. VI 2774 sqq. s. v. „Flussgötter". Koehler Über die Dionysiaka des Nonnos von Panopolis 63.

Βορυσθένης a quo vix breviatum Βόρυς Mysius CIG 2085 exstat Fick-Bechtel Griech. Pers. (F. B.) 353.

ὁ δὲ Βρόγγος ἐς τὸν Ἴστρον Herod. IV 49. Nomen Indi Nonn. XVII 40. 56. 70. 74 XXVI 221. Koehler l. l.

Γάλλος ποταμὸς Φρυγίας Alex. Polyh. ap. St. B. FHG III 233, 47 Strab. XII 543. Nomen proprium D. Sic. XXXI 12 = Phot. bibl. 382, 30 Bekker Καμβύσου τοῦ Κύρου πατρὸς ἀδελφὴν ὑπάρξαι γνησίαν Ἄτοσσαν. ταύτης δὲ καὶ Φαρνάκου τοῦ Καππαδοκίας βασιλέως γενέσθαι παῖδα Γάλλον.

Gela potentissimum Siciliae oppidum ab amne Gelas trahens nomen Sil. Ital. XIV 218. Γέλας Δεινομένεος Συρακόσιος SIG 910, 1. Herod. VII 145 sqq. D. Sic. XI 26, 7 a. 480 post victoriam Himerensem. Γέλας filius Hieronis minoris tyranni Syracusanorum Polyb. VII 7, 9. Γέλας Epirota Plut. Pyrrh. 5. Γέλας Τλησονίδου Πελληνεύς SIG 586, 33 a. 385/384. Γέλας θηρευτής Phil. in A. P. VI 107. Γέλων Ἐξηκέστου πρεσβευτὴς Λεοντῖνος SIG 23, 5 a. 433/432. Γέλων Βοιώτιος SIG 404, 44 saec. III. Delphis. Γέλων IG II 3565 tit. sep. Athenis. Γέλων IG XIV 2393, 183. 461 nomen figuli in amphora signatum Licatae et Centuripis.

Ἔλωρος πόλις Σικελίας ἀπὸ Ἑλώρου ποταμοῦ κατὰ Πάχυνον . . . ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικῶν πρώτηι St. B. Heloris Samius ap. Iambl. vit. Pyth. 267 Syracusanus Dionysio maiore imperante D. Sic. XIV 8 Siculus Tauromenii IG XIV 421 I a 80 III a 100, 422 II a 70 Pictor vasorum Siciliensis IG XIV 2393, 229 in amphora Acris IG XIV 211 Acris IG XIV 212 Συρακόσιος tit. sep. Athenis IG II 3371.

Ἐνιπεύς Strab. VIII 356 Ἐνειπεὺς Σακέρδωτος fortasse Puteolis ναύκληρος Κωρυκιώτης IG XIV 841 et Horat. c. III 7, 23.

Ἐρασῖνος Strab. VIII 371 nomen proprium crebrum Athenis Dittenberger Hermes VII 219. Ad fluvium Argolidis pertinet Ἐρασῖνος Κορίνθιος Thuc. VII 7 Ἐρασῖνος ὤικει παρὰ Βοώτεω χαράδρην Hippocr. Epid. II p. 702 Li. Ἐρασῆνος IG XIV 2405, 10 CIL X 8053, 63 i. e. Ἐρασῖνος sicut in tegulis Σωσῆνος pro Σωσῖνος scriptum exstat. IG XIV 1577 tit. sep. servi Romae.

Εὐλαῖος fl. Susianae D. Sic. XIX 19 Nomen proprium Nonn. XXVI 47. Εὐλαῖος curator Ptolemaei Philometoris Polyb. XXVIII 17 a. Εὐλαῖος Αἰγινήτης IG IV 95. Εὐλαῖος praefectus aerario Persei Plut. Paul. 29.

Εὐφράτης Δορυφόρου Πειραιεὺς ἔφηβος IG III 1142 Μέστριος Εὐφράτης IG III 824 a. Εὐφράτης Στρατονίκου ἔφηβος Πανδιονίδος IG III 1193. Αὐρήλιος Εὐφράτης ἀπελεύθερος Greek Pap. Grenfell-Hunt 71 Max Lambertz, Die Griechischen Sklavennamen I p. 19 (Progr. Staatsgymn. i. VIII. Bez. Wiens 1907). Εὐφράτης Aug(usti) lib(ertus) proc(urator) CIL VI 246. IG XIV 1778 tit. sep. Romae. Εὐφρα- IG XIV 2186 tit. sep. ap. Ficoronium Romae. Εὐφράτης a rationibus Marco imperante Galen. περὶ ἀντιδότων I 1. Συρακόσιος Callimachi poetae socer Suid. s. v. Καλλίμαχος. Euphrata recentiore aetate Röm. Mitt. II 1887, 205. 212 (1). Duo alia nomina afferunt Pape-Benseler quattuor alia e litteris Sittig p. 130. Εὐφρατίων et tria nomina Εὐφράτας P.-B.

Εὐρώτας Lacedaemonius CIG 1248 qui titulus non potest haberi antiquior Marco Aurelio vel Commodo imperantibus. In IG V hoc nomen non exstat.

Ad fl. Ponti Θερμώδων quem Amazones accolebant (Qu. Sm. I 18) pertinet Θερμώδοσσα Amazon Qu. Sm. I 46. Lobeck Path. 41: a non contractis Βόων Θόωσα, Θερμώδων Θερμώδωσα quod male Θερμώδοσσα scribitur Qu. Sm. I 46.

Θύαμις ποταμὸς τῆς ἐν Ἠπείρωι Θεσπρωτίας Phylarchos ap. Athen. III 73 b. Ap. Heliod. I 18. II 25 Aegyptii praedonum ducis Calasiridis filius. Nonn. XXVI 181: τοὺς (Κυραίους) Θύαμις κόσμησε καὶ Ὄλκασος ὄρχαμος ἀνδρων, | Ταρβήρου δύο παῖδες

ἀκοντοφοροῖο τοκῆος [cf. XXXII 186] fortasse ad vicum Θύαμις St. B.: Θύαμις κώμη ὑπὸ Σεμιράμιδος κτισθεῖσα παρὰ τὴν Ἀραχωσίαν [St. B. s. h. v. Ἀραχωσία πόλις οὐκ ἄπωθεν Μασσαγετῶν, Στράβων ἑνδεκάτηι, ὑπὸ Σεμιράμεως κτισθεῖσα]. Arachosia sita est non procul a Cyraeis Strab. XI 517.

Θύμβρις vel Θύβρις Thebris Varro l. l. V 30 ποταμὸς Ῥώμης ὃς καὶ Τίβερις St. B. a quo nomen Romani est derivandum Λούκιος Θύμβρις ap. Arist. ap. Ps.-Plut. parall. XXIV. Ut praenomen Romanum Τεβέριος ita nomen fluviale a quo idem derivatum est aliquamdiu ε littera scriptum est. Τιβερῖνος est per ludibrium nominatus Elagabalus ἐπειδὴ τὸ σῶμα σφαγέντος αὐτοῦ ἐς τὸν Τίβεριν ἐνεβλήθη C. Dio 79, 1, 21. Episcopo cuidam cum Iuliano imperante Christiani vexarentur idem nomen est inditum CIG 8609. Schulze Lat. Eig. 247. 479. 537. 582.

A fl. Phrygiae Ἰνδός est derivatum nomen Lydium femininum Ἴνδη. Ἴνδας Isaurus Headlem Isaur. p. 26. Ἴνδης Euagr. III 35. Ἴνδους Headlem l. l. p. 28 no. 20. Ἴνδακος Κοττούνης dux Illi, Zenonis imperatoris Ioan. Ant. fr. 214, 6. Isaurus itemque Cilix Ἴνδακος Le Bas III 1421, 5. Nomen quoque hoc loco vocandum esse ne credideris Ἰνδουνούας CIG 4413 d 1 Iotapae Kretschmer Einl. 360.

Κέστρος Troianus Qu. Sm. VIII 293 a flumine Κέστρος ἀπὸ τῶν Σελγικῶν ὀρῶν εἰς τὴν Παμφυλίαν ἐκπίπτων θάλατταν Strab. XII 571.

Κριμισός· ὄνομα ποταμοῦ Suid. Κρίμισα, πόλις Ἰταλίας πλησίον Κρότωνος καὶ Θουρίου. Λυκόφρων. (Κριμισός v. 961 et schol.) ἀπὸ Κριμίσης νύμφης .... καὶ ποταμός St. B. Nomen virile Nonn. XXXII 234.

Ἀπάμεια δ' ἐστὶν ἐμπόριον μέγα τῆς ἰδίως λεγομένης Ἀσίας, ... ἵδρυται δὲ ἡ Ἀπάμεια ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ... συμβάλλει πρὸς τὸν Μαίανδρον Strab. 577. Οἱ δὲ ἐν Κελαιναῖς Φρύγες ἐθέλουσι μὲν τὸν ποταμὸν ὃς διέξεισιν αὐτοῖς διὰ τῆς πόλεως ἐκεῖνόν ποτε εἶναι τὸν αὐλητήν Paus. X 30, 9. Eponymum quidem huiusce fluvii patronum Celaenarum memoratum in nummis ap. I.-B. Kleinasiat. Mz. 211 sq. 19. 20 Tf. VII 11—13 attingunt fabulae: Μαρσύας ... σοφὸς ... παραφρονήσας ἔρριψεν εἰς ποταμὸν ἑαυτὸν καὶ ἀπώ-

λετο καὶ ὠνομάσθη ὁ ποταμὸς Μαρσύας Suid. Cum Phrygi sibi proposuerint Marsyam Silenum ipse quoque in thiasum Dionysiacum inseritur Kretschmer 199. Athenis occurrunt nomina s. I et II a. Chr. et ap. Macedones cum fabula Phrygia Midae et Sileni orta sit ad Bermium montem in Macedonia duo nomina scriptorum Pellaei et Philippei. Ritschl, De Marsyis rerum scriptoribus in opusc. I 449—470. Μαρσύας IG II 465, 80 ἔφηβος ἐπὶ Μενοίτου ἄρχοντος a. 105/4 a. Chr.; IG II 985 E II 31 ἱερεὺς Ἀρτέμιδος ἐν Δήλωι ἐπὶ Ἡρακλείτου ἄρχοντος a. 95/94 a. Chr.; IG III 1486 tit. sep. s. I a. Chr. Ἀργυλῆθεν; IG III 22, 15 tit. sep. Μενάνδρου Ἀγκυρανός; Thiersch Abh. Münch. Akad. II 3 p. 790 Hyacinthi filius, figulus; Plut. Dion. 9 Syracusanus; Ioseph XVIII 6, 3 libertinus Agrippae; IG IV 1484, 66 Epidauri fere a. 400 a. Chr.; SIG 765, 2 Ἀντιοχεύς in titulo a. 167 a. Chr. recentiore; CIG 2085 add. in ansis vasorum fictilium; CIG 2757 inscriptio Carica; CIG 3091, 6 inscriptio Lydia inter aevum Alexandri Magni et s. I a. Chr.; CIG 3846 inscriptio Phrygia; CIG 8518, 101—104 tituli vasorum Rhodo in insula, Olbiae, Panticapaei; IG VII 4181 Thebis(?); IG VII 1572 Χαλκιδεύς; IG IX 234, 141—143 Pharsali Ἀμύνταιος et duo patronymica Δεινίας Μαρσύαιος, Πολυκράτεις Μαρσύαιος qui tituli sunt s. III a. Chr.; IG IX 511, 10 Larisae s. III a. Chr.; IG IX 410, 12 Cranone s. II a. Chr.; IG IX 124 Hali; IG XII 1, 46, 384 Μητροβίου tit. rec. s. I a. Chr. priore parte; IG XIV 2393, 351—354; IG XII 1, 1346 nota Rhodii mercatoris cuiusdam in amphora; Plut. de mus. V αὐλητής. Marsyae venerationem etiam posterioribus temporibus non exiguam fuisse in Asia Minore nummi aetatis Augusteae usque ad Saloninum imperantem in urbe Apamea Phrygiae reperti demonstrant I.-B. l. l. Sittig 72 adn. 2.

Μέλης fl. ad Smyrnam Strab. XII 554 XIV 646. Μέλης homo iam ap. Asium (Athen. III 125 d Bergk P. L.[4] II p. 23 Maass Goethes Medea p. 47 adn. 27). Μέλης Ἀθηναῖος Paus. I 30, 1. Μέλης Atheniensis CIG I 974. Μέλης Qu. Sm. XI 119. Μέλης pater Cinesiae Plat. Gorg. 501 e. 502 a κιθαρωιδός s. V a. Chr. Plut. de mus. V: . . . γεγονέναι δὲ καὶ Πολύμνηστον ποιητήν, Μέλητος τοῦ Κολοφωνίου υἱόν . . .

Ad Νάρων fl. Dalmatiae Strab. VII 315. 317 Plin. III

143 pertinere Νάρωνος (gen.!) ὄνομα κύριον ap. Suid. veri simile est.

Νειλαρᾶς Aegytius Athanas 1 p. 190 b F. H. G. breviatum fortasse e *Νειλάρατος. Εὔνειλος H. Thiersch Arch. Anz. 1909, 575.

Ad. fl. Ἰλλυρίας Νέστος St. B. nomina pertinentia Sittig praeter vocem Νέστος Σόφωνος. Ἀναγυράσιος a. 183 a. Chr. n. IG II 983 I 109 omnia extulisse videtur in p. 132.

Νοῦς fl. Ciliciae dat nomen Cilici cuidam. Angermann, Geographische Namen Altgriechenlands Progr. 1883 Meissen.

Οἴαγρος fl. Thraciae Serv. G. IV 533. Apud Aristoph. Vesp. 579 et schol. est Οἴαγρος τραγικὸς ὑποκριτής. IG XII 5, 978 Οἴαγρος Ἀκροδήμου Tei mon. sep.

Πείερος fl. Bithyniae. Nomen proprium Therae IG XII 3 S. 1541.

A Peneo fl. Thessaliae est derivatus Πήνιος IG XII 5, 872, 43 Teni priore s. a. Chr. III parte. De alio nomine Πήνιος et Πηνηίς vide Sittig p. 132.

Πύραμος ποταμὸς ἐν Μαλλῶι τῆς Κιλικίας St. B. Pyramus iuvenis Babylonius Thisbae amator Nonn. VI 345 sqq. Ovid. Met. 55 sqq. et medicus, cuius collyrium memoratur a Galeno 13 p. 448. Πύραμος Βυζάντιος SIG 95, 25 fere a. 340 a. Chr.

A Spercheo fl. Thessaliae nominati Τιβερίου Κλαυδίου Σπερχειός CIG 2933 Smyrnae aetate imperii et Sperchеus grammaticus Graecus Burdigalensis Auson. XVI 9, 2 Σπερχίδας Κυδολάου Αἰνιάρχας IG IX 2, 5 Hypatae et Σπερχίδας Λεωνίδα IG IX 1, 73, 4 Lamiae ad hoc fl. pertinebunt, cum Hypata et Lamia oppida prope ad Spercheum sita fuerint.

Φᾶσις, πόλις τῆς Αἴας πρὸς τῶι Φάσιδι ποταμῶι ἐν Κόλχοις. ἐκτίσθη δὲ ὑπὸ Μιλησίων St. B. Φᾶσις IG II 2880 tit. sep. Φᾶσις C. G. C. Phrygia 280. Laodiceae fere a. 100 a. Chr. Sittig 130. Φᾶσις Anth. Plan. 117. Φᾰσις Troianus a Neoptolemo interfectus Qu. Sm. X 89. Φάσιος Θεστιάδης IG XII 5, 872, 60 Teni cat. a. 183/182 a. Chr.

Χαραδρῖνος IG VII 2578 prope Thebas est comparativum ad Χαράδρα Wilamowitz Hermes XVII (1882) 647.

2. Gentilicia exstant

apud Illyrios:

Καύκωνες St. B. s. Δύμη· . . . Ἀντίμαχος Καυκωνίδα φησὶν αὐτὴν ἀπὸ Καύκωνος ποταμοῦ et s. Καυκώνεια· . . . ἐκλήθη δὲ ἀπὸ βασιλέως Καύκωνος ἢ ἀπὸ ποταμοῦ. Kretschmer 256. F. Solmsen, Beitr. zur griech. Wortf. I 86. Fick B. B. XII 55.

Φοίνικες Herod. VII 200 . . . ἔστι δὲ ἄλλος Φοῖνιξ ποταμὸς οὐ μέγας πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἀσωποῦ ὃς ἐκ τῶν ὀρέων τούτων ῥέων ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδοῖ. Kretschmer 172. Schulze Sitzb. Berl. Akad. 1910, 803.

Χάονες (Χῶνες) Bürchner P. W. III 2111. 2371.

in Magna Graecia:

Ἰάπυγες nominati nomine fluminis ad Brundisium. Plin. n. h. III 102: a quo et Iapygia.

Κάλαβροι Maass Arch. Jhb. XXII (1907) 43.

apud Romanos:

Senonum de nomine Sena Sil. It. VIII 453.

Tiferni in Samnio ab amne Tiferno appellati Liv. IX 44, 6 X 14, 6. Plin. n. h. III 103. Schulze 540.

Umbri: ἔστι καὶ ποταμὸς Ἰταλίας Ὄμβρος St. B. Dittenberger, Hermes 41 (1906) 86.

apud Gallos:

Ἀλαυνοί Ptol. II 13, 2. Holder I 76. Schulze 9.

Ἄναρες Polyb. II 34, 5. II 17, 7. Schulze 19. Hirschfeld P.W. I 2063.

Artani CIL V 4088. Hocne nomen pertinet ad fl. Bithyniae Ἀρτάνης? Hülsen P. W. I 1305.

Garumni Schulze 9.

Isarci CIL V 7817 Schulze 9.

Λίγυρες ἔθνος προσεχὲς τοῖς Τυρρηνοῖς ἀπὸ Λιγύρου ποταμοῦ St. B. qui videtur par esse amni Λίγειρ Avien. or. marit. 130 et Λίγυρ Eust. ad D. Per. 76.

Μεδόακοι Strab. V 216. Schulze 10.

Sequani Schulze 10.

apud Hispanos:

Astures a fl. Astura in Hispania Tarraconensi Flor. II 33, 54 Oros. VI 21, 9 Isidor. orat. IX 2, 112 Hübner, Mon. ling. Iber. s. v. Holder s. v.

Hiberi Plin. n. h. III 21 Iberus amnis navigabili commercio dives, quem propter universam Hispaniam Graeci ap-

pellavere Iberiam. Vib. Sequ. Hiberus fl. Hispaniae a quo Hiberia. Schulze 9.

apud Graecos:

Ἀπιδανῆες Call. h. Iov. 14. schol.: οἱ ἀρχαῖοι Ἀρκάδες Apoll. Rh. IV 263: οἷοι δ' ἔσαν Ἀρκάδες Ἀπιδανῆες Prisc. perieg. 412: Arcades Apidanei sub scopulos Erymanthi St. B. s. Ἀπία, Ἀπιδόνες. Ἀπιδών est fl. Arcadiae ap. St. B., Ἀπιδανός fl. Thessaliae eiusdem stirpis ἄπ- „aqua", quam etiam in nomine fluvialis Illyrico Ἄψος Strab. VII 316 inesse dicunt aeque ac in Apia. Μεσσ-άπιοι gens Illyriae „qui intra maria incolunt", quod nomen ad oram Magnae Graeciae migravit Helbig, Hermes XI 257. Ex Italia Apuli et prisca urbs Volscorum Apiolae Plin. n. h. III 70 Strab. V 231 huc pertinent. Johansson Ind. Forsch. IV 137 Prellwitz B. B. XXIV 215 Schulze 541.

Τιταρήσιοι St. B. Τιταρών, πόλις Θεσσαλίας, ἣν Τίταρον Λυκόφρων φησί. τὸ ἐθνικὸν Τιναρώνιος. ἔστι καὶ Τιταρήσιος ποταμὸς Θεσσαλίας. τὸ ἐθνικὸν ὁμοφώνως Τιταρήσιος. B 741 Paus. VIII 18, 2 Strab. VII 329: παραλαβὼν (Πηνειὸς) πλείους ποταμοὺς ὧν καὶ ὁ Εὔρωπος, ὃν Τιταρήσιον εἶπεν ὁ ποιητής.

apud Thraces:

Βιθύαι ἔθνος Θράικης St. B. Βιθύας est fl. Bithyniae App. Mithrid. 1 Bithyni sunt οἱ Θρᾶικες οἱ ἐν Ἀσίαι Kretschmer 211.

apud Scythas:

Γέρροι Herod. IV 71 ταφαὶ δὲ τῶν βασιλέων (τῶν Σκυθῶν) ἐν Γέρροισί εἰσι St. B. Γέρρος, τόπος καὶ ποταμὸς προσεχὴς τῶι Βορυσθένει. Herod. IV 53 Γέρρος χῶρος IV 56 ἕβδομος δὲ Γέρρος ποταμὸς ἀπέσχισται μὲν ἀπὸ τοῦ Βορυσθένεος κατὰ τοῦτο τῆς χώρης ἐς ὃ γινώσκεται ὁ Βορυσθένης.

in Asia Minore:

Γάλλοι Plin. n. h. V 147 Gallus a quo nomen traxere Matris deum sacerdotes. Mart. Cap. VI 667.

Κήτειοι λ 521 ad Pergamum Strab. XIII 616 Κήτειον τὸ ἐν τῆι Ἐλαΐτιδι χειμαρρῶδες ποτάμιον ἐμπίπτει . . . εἰς ἄλλον ὅμοιον, εἶτ' ἄλλον, καταστρέφουσι δὲ εἰς τὸν Κάϊκον.

apud Orientales:

Ἀραχωτοί, πόλις Ἰνδικῆς, ἀπὸ Ἀραχωτοῦ ποταμοῦ, ῥέοντος ἀπὸ τοῦ Καυκάσου, ὡς Φαβωρῖνος καὶ Στράβων ἑνδεκάτηι St. B.

Ἄρβιες St. B. Ἄρβις, ποταμὸς τῆς Ἰνδικῆς. ἔθνος Ἄρβιες Strab. XV 720 οἰκοῦσι δὲ Ἄρβιες ὁμώνυμοι τῶι ποταμῶι Ἄρβει τῶι ὁρίζοντι αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἑρῆς Ὠριτῶν, . . . ὥς φησι Νέαρχος.

Ἴνδοι.

Λιξῖται Paus. I 33, 5 Νασαμῶνες γὰρ οὕς Ἄτλαντας Ἡρόδοτος, οἱ δὲ μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι, Λιξίτας καλοῦσι, Λιβύων οἱ ἔσχατοι πρὸς Ἄτλαντι οἰκοῦσι, σπείροντες μὲν οὐδὲν ἀπὸ δ' ἀμπέλων ζῶντες ἀγρίων. Hannon. περ. 7 μέγας ποταμὸς Λίξος, ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέων. παρὰ δ' αὐτὸν νομάδες ἄνθρωποι Λιξῖται βοσκήματ' ἔνεμον, παρ' οἷς ἐμείναμεν ἄρχι τινὸς φίλοι γενόμενοι.

Mandruani Plin. n. h. VI 47. 48 appellantur a fl. Bactrianae Mandro.

Nomina propria a fluminum nominibus derivata apud Graecos inde a s. VII usitantur. quamquam inscriptiones nullum praebent exemplar ex illis antiquissimis temporibus, tamen Suidas s. v. Σαπφώ tradidit patris Sapphus nomen Σκαμανδρώνυμος, qui vigebat scilicet cc. 650. Patronymica cum Σκαμάνδριος tum Σιμοείσιος exstant iam in Δ Ε Ζ Sittig 128. Ἄρχερμος a flumine Ἕρμος Micciadae filius scalptor in insula Chio, cuius filii Bupalus et Athenis vel clarissimi in ea scientia scalptoris fuere Hipponactis poetae aetate, quem certum est LX olympiade fuisse (540 Marm. Par. ep. 42) Plin. n. h. XXXVI 11 sqq. Meletis deinde nomen exstat apud Asium poetam, quem Marckscheffel (Hesiodi . . . Asii etc. frg. 259) s. VII, Wilamowitz (Textg. d. gr. Lyr. p. 61) non ante 550 floruisse vult. sane eiusmodi comparativa iam s. VII interdum inveniuntur ut Αἴσηπος Cyzici (Ion. Inschr. no. 108 b 2), Αἴσαρα, Ἀρτάνης, sed postea multo sunt usitatiora. s. V iam multa comparativa invenimus qua aetate nomina plena nequaquam comparativis cedunt. demum s. III comparativa permulta et aetate Romana frequentiora sunt.

Oriuntur nomina in illis regionibus per quas fluvius fluit ut a stirpe Μαιανδρο — deducta in Phrygia, in Caria, in Ionia (Mileti et Magnesiae). sed postea coloni illis nominibus in coloniis quoque utuntur. in Graecia proprie dicta nomina personalia in regione fluminum permanent. sed Atticorum flu-

minum nomina non solum in Attica ipsa exstant, sed etiam in finibus Ionicis, in Euboea, in Aegina, Chii et s. IV in Dorico quoque agro ut in Caria et Coi reperiuntur, posterioribus saeculis vero in Argolide, in Phrygia, in Syria.

Inde a s. VI usque ad s. III nomina magis magisque increbrescunt. sed insequentibus saeculis nova nomina iam creantur et evanescunt nomina plena pedetemptim, quibus appellativa et postea signa (M. Lambertz, Glotta 1913 p. 78. E. Diehl, Rh. M. 1907 p. 390) succedunt.

II

1. Nomina propria in Aeneide a fluviis Italiae ducta:

Almo Latinus rusticus VII 531. 575. Almon fl. Romae ubi mater deum VI Kalendas Apriles lavatur Vib. Sequ. Wissowa 319. Serv. ad h. l.: bene rustici nomen usurpavit a fluvio. Schulze 573 quaerit, num Almo contineat gentilicium Etruscum.

Liris Troianus XI 670. Sil. IV 348 Liris Latii fluvius VIII 399. Nissen, Ital. Landesk. II 328 sqq.

Thymber Rutulus X 391. 394.

Teuthras Troianus optimus X 402.

Ufens Latinus, dux Aequorum VII 745. 802 VIII 6 XII 460. 641 Vib. Sequ. Ufens Latii fluvius Tarracinae proximus. Sil. VIII 382. Aen. VII 802.

Umbro sacerdos Marsorum VII 752 X 544. Plin. n. h. III 51 Umbro navigiorum capax amnis Etruriae. Nissen II 292.

a fluviis Magnae Graeciae:

Galaesus Latinus senior VII 535. 575. Verg. G. IV 126 qua niger humectat flaventia culta (Tarentinorum) Galaesus. Polyb. VIII 35, 8 τοῖς πλείστοις προσαγορευόμενον Εὐρώταν, ὅς ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἀπὸ τῆς τοῦ παρὰ Λακεδαίμονα ῥέοντος Εὐρώτα.

Sybaris Troianus XIII 363. Nomina ab amne Bruttio Σύβαρις ad urbem eius nominis ducta reperimus praeterea haec: Σύβαρις Ἀντωνίας Σεβαστῆς δοῦλος IG XIV 734 Neapoli. Σύβαρις Θεμιστοκλέους Φρεαρρίου θυγατὴρ Νικομήδους τοῦ Ἀθηναίου γυνή Plut. Them. 32. Sybaris Horat. c. I 8, 2. Συβαρίτης Γαργήττιος ἱεροποιός SIG 606, 28. 48. decr. a. 322.

a fluviis Siciliae:

Achates comes fidus Aeneae I 188 VI 158. Sil. XIV 228 Achates perlucens splendenti gurgite, qui pari nomine lapillos edit, unde gemmae fiunt. Klausen, Aeneas und die Penaten I 477 sqq.

Halaesus dux Auruncorum et Oscorum VII 723. X 411. Schulze 565 Der mythische Gründer Faleriis ist Halesus, den die Dichter freilich, vielleicht verführt durch die sizilische Stadt Halaesa, Halaesus genannt haben. Sed quantum scio ille conditor apud neminem nisi Ovidium Vergilio excepto commemoratur. Utique significat hoc loco poeta amniculum Siciliae (Col. poet. X 268) ad Halaesam, Siciliae oppidum (Sil. XIV 218). Kaibel De inscr. Halaesina Rostock 1880/1.

a fluvio Galliae:

Liger Etruscus IX 571 X 576. 580. 584.

a fluviis Hispaniae:

Dercennus XI 850. Martial. I 49, 17. Schulze 97. 573.

Sucro Rutulus XII 505. Plin. n. h. III 20 Sucro fluvius et quondam oppidum. Mela II 92 . . . et quo magis penetratur (sinus Sucronensis) angustior, Sorobin et Tyriam et Sucronem non magna excipit flumina. Schulze 95. 233.

Tagus Rutulus IX 418.

a fluviis Graeciae:

Chaon Troianus III 334 qui Chaonios cognomine campos | Chaoniamque omnem Troiano a Chaone dixit. Serv. ad h. l.

Lādon Troianus X 413. Hesych Λάδων· ποταμὸς Ἀρκαδίας. Paus. VI 22, 5 ποταμὸς Λάδων κάτεισιν εἰς τὸν Πηνειόν. Hesych Λαδωγένης· ἡ Ἀφροδίτη. ὅτι ἐπὶ τῶι ἐν Ἀρκαδίαι ποταμῶι Λάδωνι ἐγέννησεν. Cf. Λαδᾶς, Λαδᾶτος in cocto latere Gythii in Laconia invento IG V 1 p. 210. Meister SGDI 4570: „Λάδας (!) ist bekannt als Name des berühmten spartanischen Läufers, den Myron in Erz bildete [Paus. III 21, 1. Brunn, Ber. bayr. Ak. 1880, 474. Studniczka, Ber. sächs. Ges. 1898, 331], und eines andern Läufers und olympischen Siegers aus Aigion in Achaja. [Paus. III 21, 1 Ἀχαιὸν ἐξ Αἰγίου φησὶν εἶναι τὰ ἐς τοὺς Ὀλυμπιονίκας Ἠλείων γράμματα.]. Λᾱ́δων exstat ap. Statyll. Flacc. in Anth. Pal. XII 12:

> Ἄρτι γενειάζων ὁ καλὸς καὶ στερρὸς ἐρασταῖς
> παιδὸς ἐρᾶι Λάδων. σύντομος ἡ Νέμεσις.

a fluviis Asiae Minoris:

Caicus comes Aeneae I 183 IX 35. Caicus vero est Mysiae Phrygiaeque flumen saepissime usitatum ad nomina danda plerumque in insulis maris Aegaei Sittig 129, praeterea nomen notum ex Val. Flacc. VI 688

Halys Troianus IX 765 Sittig 130.

Hyllus Troianus comes Aeneae XII 535. A quo flumine magnam nominum copiam tractam putaverim vel Atticorum. Suida auctore Ὕλλος ὄνομα κύριον. Ὕλλος Ἐρεχθεῖδος φυλῆς IG II 445, 10 med. s. II a. Chr. Ὕλλος Δειραδιώτης στρατιώτης IG II 5, 964, b sub fine s. III a. Chr. Ὕλλος Δαμπτρεύς IG II 983 I 76 a. 180 p. Chr. Ὕλλος Διοσκουρίδου scalptor Furtwängler, Gem. III p. 357. Ὕλλος ἔφηβος IG III 1155 a. 190 p. Chr. Ὕλλος ἔφηβος Αἰξωνεύς IG III 1145 a. 190 p. Chr. Ὕλλος Βησαιεύς IG III 1177 a. 220 p. Chr. Ὕλλος Αἰξωνεύς Atheniensis Aristoclis pater IG III 1527. Ἰούλιος Ὕλλος ἔφηβος IG III 1122 a. 157 p. Chr. Τιβέριος Κλαύδιος Ὕλλος CIG 2633. Περιανδρίδας ὁ τô Ὕλο, Μενόκλες Ἀμαχέταο, Κα . . . Θαόκλειος, Μενόκλης ὁ Εὐφρανίο πρίγιστος ἆγε. Proceedings of the Society of Biblical Archaeology Nov. 1887 of June 1888 vol. X p. 379: „but it may be due to the fact that the Hyllos was the nam of a river in Lydia". Ὕλλος Troianus ab Aiace necatus Qu. Sm. I 529. Ὕλλος Graecus filius Thessandri ab Aenea interfectus. Qu. Sm. X 81. Ὑλλίδης Et. M. 109, 10. 778, 54. Suid. s. v.

Lamyrus Rutulus X 334. St. B. Λαμύρα πόλις Λυκίας καὶ ποταμὸς Λάμυρος.

Lycus Troianus I 222 IX 545. 556. Cultum Lyci fl. Phrygii (Verg. G. IV 367) pervulgatum fuisse magnus nummorum in Asia Minore exstantium numerus demonstrat (Waser P. W. s. v. „Flussgötter"). Hominem doctissimum sequar, qui multa vocabula ad illud referenda esse demonstravit ut Τιμόλυκος, Λυκαγόρας, Λυκολέων (cf. Letronne Oeuvr. chois. III p. 310), Ἑρμόλυκος (Herod. IX 105 priore s. V parte) natus patre Atheniensi prope ad confluentes Hermum et Lycum, quo loco illa fluminum numina ad Thyatiram communi cultu sunt coniuncta.

*Rhesus[1]) I 469. Suid. s. v. Ῥῆσος. ὄνομα κύριον. στρατηγὸς τῶν Βυζαντίων . . . Aristocl. ap. Ps.-Plut. Parall. XXV Γάιος Μάξιμος ἔχων υἱοὺς Σιμίλιον καὶ Ῥῆσον· τοῦτον ἐγέννησεν ἐξ Ἀμερίας Κόνων ὁ Ῥῆσος. IG II 475 Ῥῆσος Ἀρτέμωνος Ἁλαιεύς. IG V 488 mon. sep. in urbe Megalopoli Ῥῆσσος sicut Thraciae rex Homericus apud Conon. narr. IV scriptus.

Sagaris Troianus V 263 IX 575. K. Schmidt, Hermes 37 (1902) 204.

*Thymbraeus Troianus XII 458.

Thymbris senior Troianus X 124. Θύμβρις ὄνομα ποταμοῦ (Hesych.) τόπον καὶ πεδίον τι (Suid.) ἀφ' οὗ Ἀπόλλωνος Θυμβραίου ἱερόν (St. B.), ἐμβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον κατὰ τὸ Θυμβραίου Ἀπόλλωνος ἱερόν ([Eurip.] Rhes. 224. Verg. G. IV 323), τοῦ δὲ νῦν Ἰλίου καὶ πεντήκοντα σταδίους διέχει (Strab. XIII 598), Λ 320 Troianus Θυμβραῖος a Diomede occisus appellatur. Eust. ad Hom. 816, 10 Θύμβρος Dardani amicus.

a fluviis Thraciae:

Hebrus Troianus X 696 Verg. G. IV 524 Sil. XI 476 sq. XVII 486 Horat. c. III 12, 5 nomen proprium offert Liparaei nitor Hebri, quo loco H. non significat pulchrum procum, ut Kiessling in commentario sentit propter o 331, sed hominem quendam sibi notissimum Lipara ortum.

Strymonius Troianus X 414 Sittig 132.

a fluviis Sarmatiae:

Hypanis Troianus II 340. 428.

Tanais Rutulus XII 513.

Tyres Troianus X 402 Plin. n. h. IV 82: Clarus amnis oppido nomen inponens ubi antea Ophiusa dicebatur Daciam Scythiamque disterminans.

a fluviis Orientis:

Hydaspes Troianus X 747. P.-B. s. v.

Orontes Lyciae ductor classis VI 334. De nominibus ab hoc amne in litteris tractis vide ap. P.-B. s. v., quibus addam haec: Ὀρόντης IHSt XII (1891) 253 (Sittig 130) et

---

1) cruce significantur nomina quae Vergilius ab Homero repetivit.

Ὀρόντας Μῆδος servus ex Locride in tabula manumissionis Nachmanson, Ath. Mitt. 32 (1907) 9.

2. Nomina propria a fluminibus sumpta in Sili Italici Punicis:

Iohannem Fredericum Gronovium in capite 18 Observationum libri IV Silium Italicum a fluviis mutuari nomina ducibus aut militibus observasse Rupertius in editione Siliana I p 47 notavit. Nam falso Ernestus Curtius, „Gesammelte Abhandlungen" I p. 479 ad Iosephum Iustum Scaligerum optimam illam opinionem revocavit. Silium conscium sibi fuisse viros fortissimos libenter nominibus fluminum se nuncupavisse (XVI 469 I 151) et hac in re Vergilium imitatum esse videbimus. Iam Schol. Aen. X 166 verum dixerat: *sane sciendum amare Vergilium Italis ducibus dare nomina vel fluviorum vel montium. ut ergo supra Almonem et Aventinum commemoravit, sic nunc Massicum dicit.*

a) Poenorum eorumque auxiliorum nomina a fluviis Africae:

Bagrada miles Hannibalis I 407: flumineaque urna caelatus parmam, ut in heroum scutis eorum origo et imago vel historia maiorum rerumque ab his et a toto olim populo praeclare gestarum adumbrari solebat. Ruperti ad h. l.

Bagrada dux rectorque Nubae populi VII 663. Bagrada est amnis in Zeugitana regione, qui ex Manepsaro monte ortus prope Uticam et Carthaginem in mare fluit iuxta oppidum Musti Plin. n. h. V 24 Mela I 34.

Cinyps dilectus Poeno XII 225. Hoc flumen inter duas Syrtis Plin. n. h. V 4 nomen dedit etiam Thebano cuidam IG VII 3636. 3637.

Hannon senator Carthaginiensis, adversarius Hannibalis, serus vates II 285. 326. 360. 376 olim ductorem infestans odiis gentilibus II 274.

Hannon Poenorum dux in triumpho Scipionis XVI 29 per medios, palmas post terga revinctus ecce trahebatur lucemque . . . captivus lucem inter vincla petebat XVI 72 sqq. Hannon est fl. prope Carthaginem ap. Palaeph. XXXII 5.

Laudus Poenus I 397 [Laudus coni. Drakenborch, Ladmus coni. Bauer, cod. L tradit ladivus et in marg. m 1 laius,

cod. F ladivus (sed m m. 1 suprasc.), cod. O laudivus, omittit V, sed in marg. m. 2 ladivus]; etiam Laudius tolerari poterit; nom. Laudius exstat CIL VI 21165 sqq., VIII 735 (Clusium), quorum uterque nominum pertinere possint ad flumen Mauretaniae Tingitanae Laud et ipsum navigiorum capax Plin. V 18, a quo ducta est urbs Laudia Mauretaniae Caesariensis Ptol. IV 2, 27 Λαύδια ἢ Λαβδία ἢ Λαβδεία.

Lixus miles Hannibalis II 112. Nomen habet derivatum a fluvio non parvo Lixo (II 400) Mauretaniae, a quo nominata urbs rapido in aequore (III 258) colonia a Claudio Caesare facta (Plin. n. h. V 1).

Thapsus miles Hannibalis II 160 IV 635. Utrum spectet ad flumen Africae iuxta Rusiccade (Vib. Sequ.), an ad Africae urbem uberiorem Liv. XXXIII 48, 2 sq., an ad Siciliae paeninsulam atque oppidum (Aen. III 689), de quo Sil. XIV 206: „Non Thapsos, non e tumulis glacialibus Acrae defuerunt", aut quo modo utraque urbium inter se cohaereat et cum fluminis nomine, dubium. Flumen videtur dedisse nomen duobus oppidis.

a fluviis Asiae Minoris:

Cydnus miles Carthaginiensis XIV 432 sqq. Κύδνος nomen proprium exstat SGDI 2125 Delphis a. 193 a. Chr. Nonn. II 634 sqq. nom. fem. Κυδνώ Ovid. Her. XV 17 amica Sapphus.

Lilaeus classiarius Poenus XIV 489. Λίλαιος fl. Bithyniae Plin. n. h. V 149 dedit nomen Persae Aesch. Pers. 308. 969.

a fluvio Hispaniae:

Hiberus miles Hannibalis I 387. 393 sq.

a fluviis Italiae et Siciliae:

Alabis miles Hasdrubalis XV 467. Alabis fluvius XIV 227.

Naris miles Hannibalis VII 598. Nar (fl.) Sabinorum ex Apennino in Tiberim decurrit Vib. Sequ. Sil. VIII 451 Aen. VII 517. Gentilicium Narius (Schulze 480).

Symaethus miles Hannibalis IX 410. Symaethos rivus Siciliae vicinus Palicis Vib. Sequ. Aen. IX 582. Sil. XIV 219.

a fluvio Susianae:

Choaspes Garamantum dux III 317 Suid. s. v. ὄνομα κύριον.

a fluvio Sarmatiae:

**Tyres[1]) Nasamon VI 42 sqq.

A maris sinu est ductum unum nomen: Syrticus Poenus V 243 CIL VIII 8807 L. Syrtius Narcissus Mauretaniae Sitifense in colonorum oppido Lamellefensium.

b) Hispanorum nomina ducta

a fluviis Hispaniae:

Duo nomina perspicue demonstrant rationem et consilium Sili in nominibus dandis.

Baeticus Cordubensis XVI 469 aspersus prima lanugine malas, | Baeticus; hoc dederat puero cognomen ab amne | Corduba . . . Palladio Baetis umbratus cornua ramo (XII 687), cuius accolas Baeticolas viros et Baetigenas Hasdrubal furiis agitabat iniquis (I 146).

Tagus I 151 sq.: Ore excellentem et spectatum fortibus ausis | antiqua de stirpe Tagum superumque hominumque | immemor, erecto suffixum robore maestis | ostentabat ovans populis sine funere regem. | auriferi Tagus ascito cognomine fontis.

Durius nobilis Hispanus XVI 366. 406. 423.

Hiberus Cinyphio rector cocco radiabat XVI 354.

Ilerdes proles bellacis Ilerdae XVI 475. 566 Ilerda idem flumen est ac Sicoris Vibio Sequestro auctore, a quo Ilerda urbs (III 359 XVI 475) nominatur in Terraconensi sita.

Sicoris Ilerdensis, proles bellacis Ilerdae XVI 475 appellata a Sicori Hispaniae iuxta Ilerdam (Vib. Sequ.), qui fluvius ab occidente in Iberum influit. cf. s. Ilerdes.

a fluvio Galliae Narbonensis Arauri (Ptol. II 10, 2) qui Rauraris dicitur in nonnullis codicibus et originem habet in Cebenna monte (Mela II 80) et Agatham, coloniam Massiliensium Plin. n. h. III 33 praeterfluit, cuius in ripa est urbs Cessero in Itin. Ant. 389 etiam Araura dicta (Ihm P. W. II 401) Araurico duci Hispano, gravi bellatori (III 403) nomen traditum esse Nicolaus Heinsius suspicatus est (Ruperti ad h. l.). Utique hoc nomen est celticum (Holder s. h. v.).

---

1) binis crucibus nomina significantur, quae Silius e Vergilio repetivit.

a fluviis Asiae Minoris:

Cydnus dux Cantabrorum et Asturum III 338.

Rhyndacus ductor Uxamae incolarum III 388. Nominatur a Mysiae flumine ante Lycus vocato, quod oritur in stagno Artynia, Asiam Bithyniamque disterminans (Plin. V 142). Ῥύνδακος Κυζικηνός IG II 3105 tit. sep., Ῥύνδακος episcopus CIG 8619 Sittig 130.

c) Celtarum ex signis tria nomina memoranda sunt ab amnibus Gallicis derivata.

Mosa XV 727.

Padus IV 232.

Rhodanus XV 722.

d) Saguntinorum nomina ducta sunt

a fluviis Hispaniae:

Durius I 438

Sicoris senior legatus I 633.

a fluvio Magnae Graeciae:

Galaesus I 438.

a fluvio Aetoliae:

Lycormas II 637. St.B. ὅν τινες Εὐηνόν φασι, a quo haec nomina sunt ducta: Εὔηνος Tauromenii in oppido Siciliae IG XIV 425; in Lusitania IG XIV 2542; Romae tit. sep. IG XIV 1831; epigrammaticus in A. P. IV 2, 13 intra a. 50 a. Chr. et 50 p. Chr.; Πάριος sophista fere a. 400 a. Chr. IG XII 5, 1446; Ἀτραπάτου Ἀντιοχεύς Hymetti tit. sep. IG XII 2803 b; in Samothrace IG XII 8 224, 5; Εὐηνώ Καλλινόμου in Phthiotide IG IX 2, 123; Εὐηνίνη Eueni filia Marpessa I 553. Λυκόρμαι sunt Heraclides ap. Plut. de ser. num. vindicta 13. Λυκόρμας Λαρισαῖος Pythionicus Paus. X 7, 8; Lasione filius Thearidis Antip. Sidon. i. A. Gr. 19 (VI 111).

a fluviis Asiae Minoris:

**Caicus I 305. **Lycus II 177. Tymbrenus II 633. Flumen Phrygiae Τέμβριος, Tymbres (Liv. XXXVIII 18) Tembrogius (Plin. n. h. VI 4) est homonymum fluvio Troadis, a quo ductus Θύμβρος, Θυμβραῖος.

e) Romanorum nomina ducta sunt

a fluviis Galliae:

**Liger vates Romanus IV 120

Mincius miles Romanus IX 627

a fluviis Italiae:

Avens Umber VI 166. 191. Vib. Sequ. Avens fl. lacui Velinorum infunditur. Serv. Aen. VII 657. Varro tamen dicit in gente populi Romani Sabinos a Romulo susceptos istum accepisse montem, quem ab Avente, fluvio provinciae suae, Aventinum appellaverunt.

Clanius miles Romanus IV 188. Clanius est gentilicium a nomine Clanis, flumen Etruriae in Tiberim influens Schulze 481.

Farfarus miles Romanus IV 182. Farfarus quem dicit Vergilius (A. VII 715) Fabarim, per Sabinos transit et in Tiberim influit Serv. A. VII 715.

Fibrenus Tyrrhenus IV 605. De amniculo Latii vide Nissen II 670.

Laus miles Bruttius XVII 441. Laus coni. Blass. Laus est fl. Bruttii Plin. n. h. III 72.

Metaurus miles Romanus Hispellas IV 187. Vib. Sequ. flumen Umbriae per Hispellum urbem in sinum Hadriaticum decurrens.

Silarus miles Bruttius XVII 438. Siler sive Silarus fl. in Lucania, vicinus oppido Alburno Verg. G. III 146 Sil. VIII 580 Schulze 538 adn. 8.

**Teuthras Cumaeus personat Euboica testudine Cymes incola XI 288. 433. 482. Teuthras rivus Campaniae ad Cumas Propert. I 11, 11.

Tiberinus gubernator navis Romanae XIV 516 Wissowa 224 Schulze 481.

**Ufens milites Romani IV 337. 341 IX 585.

a fluvio Asiae Minoris:

**Ascanius Campanus XIII 244. Ascanius fl. Mysiae Plin. n. h. V 144 Verg. G. III 270.

III.

1. Graecorum nomina in Aeneide:

*Abas III 286 E 148 sqq. Eponymus gentis Euboeae Abantum: Strab. X 445. In urbe Mytilena JG XII 2, 224, 2 et 15, 12, 28 inveniuntur Ἄβας Κόνωνος et Ἄβας f. Μελέδημος in decreto s. III a. Chr. Plura ap. Pape-Benseler.

*Acamas II 262. Dux Trojanorum B 823, Thraeum B 844 E 462 Z 8, Thesei et Phaedrae filius Atheniensis Acamantidos phyles eponymus Strab. XIV 683. Nomen ap. Qu. Sm. X 168, Tzetz. Lycophr. 874, Val. Flacc. I 583, cognomen liberti CJL VI 29128.

Achaemenides III 614. 691 ap. Graecos non commemoratur. ap. Ovid. Ib. 415 Met. XIV 161. 163. 167 Pont. II 2, 25 Fulg. Virg. cont. p. 93, 22 Macr. Sat. IV 3, 16 Ἀχαιμένης nom. vir. Persicum. O. Rossbach P. W. I 204: 'Wahrscheinlich ist er eine freie Erfindung des Vergil'.

Acoetes Euandri armiger XI 30. 85. Nomen sibi addidit Liber ap. Ovid. Met. III 582 [In Hyg. fab. 134 habet cod. F Acetes. Ad fab. 133 cf. C. Robert, Bild und Lied 194].

Acrisius VII 372 Serv. ad h. l. Danae Acrisii regis Argivorum filia. Gloss. IV 476, 11: Agresius fluvius [om. cod. Carnot] grece? Usener, Sintflutsagen 81 sqq. Cogn. vir. CJL VI 6935 IX 338, 3, 30 Canusii a. 223. Xen. Hell. VII 1, 45 στρατηγὸς τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Ἀρκάδων.

Acron X 719. 730 Cichorius P. W. I 1199

Adamastus pater Achaemenides Ithacensis III 614 CJL VI 24200 cogn. vir.

Androgeos II 371. 382. 392. Androgeos filius regis Minois VI 20. Paus. I 1, 4. Clem. Alex. Protrept. 26 A κατὰ πρύμναι ἥρως.

Antores X 778 (hasta) procul egregium Antoren latus inter et ilia figit, | Herculis Antoren comitem, qui missus ab Argis | haeserat Euandro atque Itala consederat urbe. Serv. ad h. l.

*Antomedon II 477. I 209 P 429 T 392 Ψ 563.

Clonus caelator X 499. κλόνος est motus vehemens. Κλόνιος B 495 O 340 occurrit, quod Vergilius ipse (cod. Med. habet X 749 Croniumque) duobus Trojanis (vid. post) indidit. Nomen Κλόνος videtur poeta etiam ex Hom. exhausisse, quod patronymicum Εὐρυτίδης (φ 14 Ἴφιτος Εὐρυτίδης ἐπιείκελος ἀθανάτοισι) apposuit. In Odyssia Iphitus Eurytides Ulixi arcum dedit, in Aeneide Turnus potitur balteo a Clono Eurytida caelato.

Demoleos V 260. 265. Hoc nomen in JG non exstat.

*Doryclus V 620. 647. Λ 489

*Epeos II 264. Ψ 665 θ 493

*Eurypylus II 114 Thessalus. B 736 809 sqq. Maass Gött. Gel. Anz. 1890, 345, 1.

*Eurytides X 499 φ 14. 37 Εὔρυτος Maass l. l. 344 Wilamowitz Herakles 326

Gylippus XII 272 F. B. 88 Notus Spartanus.

*Hermione III 328 δ 14 Strab. VIII 369. 373 B 560 oppidum Argolidis.

*Iasides V 843 (Palinurus) XII 392 (Japyx) Maass, Goethe und die Antike 601. λ 283 (Amphion) ρ 443 (Dmetor) Iasius.

Imaon X 424 Breviatum est Ἴμας JG XII 1320 nota mercatoris [Rhodi?] JG XII 3, 1134. 1147 mon. sep. Meli.

*Melampus X 320 Alcidae comes ο 225 St.B. Μελάμπεια πόλις Λυδίας, ἀπὸ Μελάμπου, ὡς Ξάνθος ἐν Λυδιακοῖς Sittig 146.

Oebalus VII 734 Serv. ad h. l. Ehrlich, Mittelitalien, Land und Leute in der Aen. Verg. Progr. Eichstätt (1892) 74. Οἰβαλία (Verg. G. IV 125 et Serv. ad h. l.) est terra Laconica (eponymus heros appellatur Helenae avus Ps.-Apld. III 10, 3 Hyg. fab. 78) ΟἴϜαλος est nomen Laconicae originis Roscher III 699. Lacedaemonius quidam Paus. IV 12, 9.

Palamedes II 82 Kinkel E. G. F. p. 20 T. G. F. 541 Ps.-Apollod. II 1, 5, 14.

Patron V 298 ab Arcadio Tegeaeae sanguine gentis. F.-B. p. 232. In JG V inveniuntur haec nomina: Πάτρων Ἁμεραίου ἐν Καφύαις Coroll. Delph. 120. Ἀνάξανδρος Πάτρωνος Clitore 368, 16. Ἐπικράτης Πάτρωνος Clitore 368, 17. Πάτρων Oetyli 1295, 4. 6: titulus positus antequam T. Quinctius Flamininus urbes Laconiae a Spartanorum dominatione liberavit.

*Peneleus II 425 B 494 N 92 Ξ 489 P 597 sqq.

*Periphas II 476 E 842 P 323 F.-B 374. 406

Pyrrhus II et III passim F.-B. 247 Serv. Aen. II 469.

Sinon II passim nomen ductum a σίνεσθαι.

*Sthenelus II 261 dux. B 564 καὶ Cθένελος Καπανῆος

ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός Ψ 511 Δ 367 sqq. Τ 116 Σθενέλου Περσηιάδαο.

Thessandrus II 261 = Θέρσανδρος (Θάρσανδρος) F. B. 140. Saepissime in J G.

Telon VII 734 F. B. 263.

2. Lyciorum nomina in Aeneide:

Agis X 751.

Clarus X 126 Lycia ab alta. Κλάρος αἰγλήεσσα (Hom. hymn. Apoll. 40) fanum ad Colophonem (Mela I 88).

Imbrasus Lycius XII 343. Nomen Lycium Sittig 115 ad quae nomina affero Ἴμβρανος JHSt I 80 Ἴμβραλος JHSt XV 114 n 31 Ἰμβράσιος Qu. Sm. X 87 Ἰμβρασίδης Δ 520 Ἴμβριος Ν 171 Kretschmer 358. Etiam nomen insulae Ἴμβρος huc spectat St.B. Ἴμβρος ἐστὶ νῆσος Θράικης, ἱερὰ Καβείρων καὶ Ἑρμοῦ. ὃν Ἴμβραμον λέγουσιν οἱ Κᾶρες, ad quod nomen Mercurii Sittig haec nomina pertinere putat. In ora Thraciae et propinquis insulis cultus dei erat, quod Δ 519 sq . . . βάλε δὲ Θρηικῶν ἀγὸς ἀνδρῶν, Πείροος Ἰμβρασίδης, ὅς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθειν et in Samothrace Ἑρμοκράτης ὁ καὶ Ἴμβρης Σιδυμεύς Benndorf-Niemann I 52 demonstrant. Ἴμβρασος nomen fluminis cuiusdam in Samo, a quo insula ipsa nominata est Roscher I 2352.

Orontes vid. p. 19.

*Pandarus V 496 Β 827 Δ 88 Ε 95 sqq. 290. Sittig 35.

Thaemon X 126 Lycia ab alta. [cod. MR Haemon. Theron vel Chaeron (Paus. IX 40, 6) coni. Koestlin Philol. 1881. p. 181] ὁ θημών, — ῶνος acervus.

3. Phrygum Mysorum Lydorum Bithynorum nomina in Aeneide.

Acmon X 128 St. B. Ἀκμονία, πόλις Φρυγίας. κτίσαι δ' αὐτὴν Ἄκμονα τὸν Μανέως . . . ὡς Ἀπολλώνιος ἐν δευτέρωι.

Amycus V 373 Eponymus Amyci urbis Bithyniae Androitas in schol. Ap. Rh. II 159.

Butes V 372 (Dares) victorem Buten immani corpore, qui se | Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat, perculit. Wernicke P. W. III 1080 Otto, Thes. l. l. II 2259 JG VII 356 Βούτας Δευρόπιος Μακεδών Oropiae sub fine s. III a. Chr.

Chloreus XI 768.

*Clytius X 129 Lyrnesius, Acmonis genitor Γ 147 Ο 419 π 327.

Coroebus II 341 Serv. ad h. l.: hunc autem Coroebum inducit Emphorion, quem et Vergilius sequitur.

*Euanthes X 702 ι 197 Escher P. W. VI 845 sq.

*Ismarus X 139. Ismarus mons Thraciae Verg. ecl. VI 30.

*Menestheus X 129 Codd. MPRγ Mnestheo Macrob. sat. V 17, 19 Mnestheo. Serv. ad h. l. non Mnestheo, de quo paulo post (X 143) dicturus est, legendum est, ne versus non stet, sed Menestheo. Β 552 Μ 331 Ν 195 Ο 331.

4 Trojanorum nomina in Vergili Aeneide.

a. Nomina Graeca:

*Abas I 121 vide p. 24.

*Actor IX 500 Β 513 Β 619 sqq. Λ 785 (Ps.-Apld. I 9, 4)

*Alcander IX 767 Ε 678 JG II 3454 tit. sep. ἐπὶ στήλης ἐπιτυμβίου λίθου τοῦ Ὑμηττοῦ παρὰ τὴν στοὰν τοῦ Ἁδριανοῦ. JG IV 926, 46, 88 Asclepieum Epidaurium post a. 242 et ante a. 223 a Chr. F. B. 53 Pape Benseler s. v.

Alcanor IX 672 = Ἀλκήνωρ

*Alcathous X 747 Μ 93 Ν 428 467 496. Eponymus arcis alterius Ἀλκαθυῖα in urbe Megara. [Verg.] Cir. 105 Megara, Alcathoi quondam munita labore, Alcathoi Phoebique. Paus. I 41, 3—45, 5. Hiller v. Gaertringen P. W. I 1510.

Aletes I 121 IX 246. Ἀλάτας Heraclida rex Corinthi Pind. O. XIII 14. Schol. Paus. II 4, 3 V 18, 8. Ephor. ap. Strab. VIII 389. D. Sic. VII 7

Amastrus XI 673 Nomen Persicum Justi, Iranisches Namenbuch s. h. v. St. B. s. v. Ἄμαστρις πόλις Παφλαγονίας. Marcian. Her. Epitome peripl. Menipp. 9 fertur Ἄμαστρος flumen ad urbem Ἄμαστρις. Hirschfeld P. W. I 1749.

Amycus quatuor: I 221 IX 772 X 704 XII 509 vide p. 27.

Antheus I 181. 510 XII 443 Antheus epiclesis Bacchi in urbe Patris ab oppido antiquo Antheia in Messene sita deducta. Jessen P. W. I 2376.

*Antiphates IX 696 Μ 191 Ο 242. Usitatum nomen Atticum Kirchner Prosop. Att. no 1253—63. P. W. I 2518

*Aphidnus IX 702 Maass, Parerga Attica Greifsw. 1890. Gött. gel. A. 1890 p. 356

Asbytes XII 362 Herod. IV 170 . . . ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρης (Libyae) Ἀσβύται (codd. ABRPS r al. Ἀσβύσται). οὗτοι ὑπὲρ Κυρήνης οἰκέουσι. ἐπὶ θάλασσαν δὲ οὐ κατήκουσι. Plin. n. h. V 32. Ptol. IV 4, 6 Call. h. II 76 Ἀσβυστὶς γαίη est Libya, unde Ζεύς appellatur Nonn. III 292 XIII 370 Ἀσβυστής. Herodian. II 466, 1. 2 Lentz.

*Asius X 123 1.) Β 837 Η 95 Θ 384 2.) Λ 717 Β 461 Ἀσίωι ἐν Λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα | ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται (ὄρνιθες). St. B. Ἀσία, πόλις Λυδίας παρὰ τῶι Τμώλωι . . . καὶ Ἀσία ἡ ἤπειρος. Strab. XIII 590 ἔστι δὲ καὶ τῶι Ἀσίωι ὁμώνυμος ἕτερος παρὰ τῶι ποιητῆι Ἄσιος ʻὅς μήτρως . . .ʼ (Λ 717). Ἄσιος poeta epicus vide p. 15. Christ, Lit.[6] p. 133. JG VII 1779 Ἄσιος Θεισπιεὺς Εὐρυμείλω ἄρχοντος. JG IX 2, 1232, 24 Ἄσιος Phalannae. JG XIV 2566 Ἄσιος Βατάλου Bonnae. CJG 6125 in tabula Iliaca Asius quidam Aeneae subvenit. Cognomen Iovis in urbe Cretica Aso in carminis fragmento poetae cuiusdam (fortasse Xenionis?) ap. St. B. s. Ἄσος. W. Aly Philol. 1913.

*Assaracus X 124 Υ 232 sqq.

Atys V 568 alter Atys, genus unde Atii duxere Latini, | parvos, Atys pueroque puer delictus Iulo. Liv. I 3, 8 mansit Silvis postea omnibus cognomen, qui Albae regnaverunt. Latino Alba ortus, Alba Atys . . .

Beroe V 619 Ovid met. III 278 Dümmler P. W. III 304: Die Namengebung ist freie Erfindung des Dichters durch Ovid beeinflusst.

Bitias IX 672. 703 XI 396 O. Rossbach P. W. III 544: Der Dichter hat ihn und seinen Bruder Pandarus den in der Teichomachie der Ilias gleichfalls das Lagertor bewachenden griechischen Helden Polypoites und Leonteus nachgebildet.

Butes 1.) IX 647 Anchisae armiger 2.) XI 690 sq. Teucer. Vide p. 27.

*Caeneus IX 573 Α 264 Pind. fr. 167 Schr. Nicander fr. 45 Apollod. ep. 1, 22.

*Capys I 183 II 35 IX 576 X 145 adfuit . . . et Capys: hinc nomen Campanae ducitur urbi. Y 239.

*Castor X 124 Γ 237 λ 299 alter Dioscurorum. ξ 204 Κάστωρ Ὑλακίδης. Posterioribus temporibus quibus deorum nomina ad nomina propria danda adhibentur aeque ac nomina heroum invenitur etiam hoc nomen saepissime. In JG pertinet III 1147 catalogus ad Commodi imperium, XII 3 Suppl. 144, 25 Εὐφράνωρ Κάστο[ρ]ος ad s. I a. Chr.., XII 7, 360 Κάστωρ Ἑρμέος Minoae mon. sep., XII 3 Suppl. 1527 Therae, XIV 848 Puteoli, XIV 2463 Massiliae.

Chaon III 335 morte Neoptolemi regnorum reddita cessit | pars Heleno, qui Chaonios cognomine campos | Chaoniamque omnem Trojano a Chaone dixit, | Pergamaque Iliacamque iugis hanc addidit arcem. G. II 67 pater Chaonius B. IX 13 columbae Chaoniae G. I 8 glans Chaonius Aen. III 293 portus Chaonius i. e Pelodes ad Buthrotum Epiri. Vide p. 13. Serv. Aen. III 335.

Chloreus XII 363.

*Chromis XI 675 Verg. Ecl. VI 13 pastor quidam cf. Theocr. I 24. B 858. Notissimum nomen Graecum. F. B. 24.

Cloanthus I V passim 122: . . genus unde tibi, Romane Cluenti. Serv. Aen. V 117 a Cloantho Cluentia (familia fuit) Hyg. f. 273.

*Clonius IX 574. Vide p. 25. Romana aetate hoc nomen cognomen fit ut CJL VI 2004, 13 a. 200 p. Chr. Q. Atrius Clonius cooptatus in sacerdotum collegium quoddam. P.-W. II 2148.

*Clytius 1. IX 774 Aeolides 2. XI 666 Trojanus. Vide p. 28.

Corynaeus 1. VI 228 XII 298 Macrob. V, 15, 10 sqq. 2. IX 571. Heroem eponymum Corynae habendum esse veri simile est ut ait etiam Roscher in lex. II 1393. Mela I 89 super angustias hinc Teos illinc Clazomenae, qua terga agunt confinio adnexae muri, diversis frontibus diversa maria prospectant. in ipsa paene insula est Coryna et Plin. n. h. V 117 dicit Corynaeum Mimantis promontorium.

*Cretheus IX 775 XII 538 κ 236 sqq. 253 JG IV 1532 Epidauri in Asclepieo s. IV vel III a. Chr. Γοργίας Κρηθεὺς

τοὶ φρουροὶ ἄνεθαν. JG XII 5, 1416 Naxi Κρηθε[ύ]ς eponymus [?]. Arr. An. VI 23, 5 αὐτὸς δὲ (Ἀλέξανδρος) ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπιδραμὼν ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη εἰς ἐπισιτισμὸν τῆι στρατιᾶι τῆι περιπλεούσηι ξὺν τῶι στόλωι, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρηθέα τὸν Καλλιτιανόν. Phalaec. in A. Gr. ep. XIII 5.

Cronius X 749 F.-B. 302 Sittig 19 P.-B. s. v. JG XIV 1075 = CJL VI 17, 15 Cronius Eusebius consularis Aemiliae, Vicarius Italiae tit. a. p. Chr. 399 Romae; CJL II D. XIII cogn. Cronius; CJL IX 848 M. Cronius Sp. f. Luceriae in Apulia; Plin. n. h. XXXVII 8 gemmarum scalptor cf. CJG 7207 Κρόνιος ἐποίει in gemma; Lucian. 48, 1. 37 Λουκιανὸς Κρονίωι εὖ πράττειν. CJG add. 4897 c Κρόνιος Καλλιμάχου.

*Dares V passim XII 363 E 9 ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης ἀφνειὸς ἀμύμων | ἱρεὺς Ἡφαίστοιο.

* Deiphobus II 310 VI 495. 500. 510 θ 517 M 94 N 156. 402

*Demodocus X 413 θ 44 ν 27. Usitatum ὄνομα κύριον.

Demophoon XI 675. Apud posthomericos poetas Thesei filius. [Verg.] Cul. 131. 133. Pervulgatum nomen fine s. V s. IV s. II a. Chr. Athenis, praecipue in Boeotia Thespiis Thebis Oropi Myndi (JG VII) insulisque (XII 5. 8 Therae undecim nomina).

Didymaon V 359. διδυμάων geminus ap. Hom. E 548 Z 26. 672. 682 ad δίδυμος (Hom.), δίδυμνος (Pind.).

*Diores V 297. 324. 339. 345 XII 509 B 622 Ἀμαρυγκεΐδης, κρατερὸς Διώρης Δ 517 Paus. V 3, 4 P 429 Αὐτομέδων Διώρεος ἄλκιμος υἱός Sittig 11.

Dioxippus IX 574. Nomen Atheniensium F. B. 101.

Dolichaon X 696 δολιχός longus, ὁ δόλιχος curriculum. H. h. Cer. 155 Δόλιχος; JG IX 1296, 20 Δολίχη (oppidum?) s. p. Chr I; Eust. Hom. 306, 2 Δολίχιος; JG IV 853, 9 Δόλιχος Methanae s. a. Chr. I; JG VII 2724 c Δόλιχος Cμίκρωνος Πλαταιεύς.

*Dolon XII 347 K 314 sqq.

*Dryops X 346 Y 455 Ps. Apld. III 152. Dryopes gens Pelasgica juxta Parnasum Serv. Aen. IV 146. Cum Achaei in meridiem migrarent, nomen in Arcadiam secum portaverunt. Schol. Apoll. Rhod. I 1213 Paus. IV 34, 6. Weizsäcker ap.

Roscher I 1205. Vergilius cum hoc nomen ex fabulis Arcadicis est mutuatus (Dibbelt Quaest. Coae mythol. Diss. Gryph. 1891 p. 46) tum Calybe (A. VII 419 Junonis anus templique sacerdos. Ps.-Apld. III 12, 3, 8 τεκνοῖ (Λαομέδων) ἐκ δὲ νύμφης Καλύβης Βουκολίωνα.), Pallas, Ornytus, Euander, Acoetes, Erymas.

*Dymas II 340. 394. 428 Π 718 ζ 22. Dymas videtur eponymus esse urbis Thraciae ad viam Egnatiam Ptol. III 11, 13, qui fit rex Phrygiorum ad Sangarium in Iliade Populi Thraciae et Phrygiae cognatione quadam inter se coniuncti sunt. Strab. XIII 590 Kretschmer 172. 201.

Emathion II 571. Ἠμαθίη Ξ 226 ἐρατεινή regio Macedoniae Verg. G. I 492.

*Epytides V 547. 579 Ρ 324 κῆρυξ.

Epytos II 340 ad ἠπύω advoco, ἠπύτα vociferator (Hom.) ἠπύτα κῆρυξ Η 384, Ἠπυτίδης Ρ 324, Ἤπυτον mons Thraciae ap. Suid. Hesych. Et. M.

Erichaetes X 749 Ribb. ad h. l. Ἐριχαίτης = ἔρι + χαίτη 'maxime comatus'.

*Erymas IX 702 1.) Π 345 2.) Π 415 F. B. 114

*Eumedes XII 346 Κ 314

*Eumelus V 665 Β 714 Ψ 288

*Euneus XI 666 cod. c et Serv. habet Euneum, codd. MRγψ Eunaeum Η 468 F. B. 117. Εὔνηος = Εὔνεως. St. B. Εὐναί, πόλις Καρίας ἐν ἧι ποταμὸς Εὐναῖος. τὸ ἐθνικὸν Εὐναῖος.

*Euryalus V 295. 337 IX passim 1.) Β 565 2.) Ζ 20 3). Ψ 679 4.) θ 115.

*Eurytion V 495. 514. 541 φ 295 Ps.-Apld. II 5, 4.

*Glaucus VI 483 XII 343 1.) Η et Μ passim dux Lyciorum 2.) Ζ 154. F.-B. 86.

Gyas I 222. 612 V 118 XII 460 Serv. Aen. V 117.

Gyges IX 762 Herod. I 8—14 Hesych. Γυγαίη λίμνη ἐν Λυδίαι.

*Halius IX 767 1. Ε 678 Lycius 2. θ 119. 370 filius Alcioni. Nomen proprium Athenis occurrit JG II 5, 88 b Ἅλι[ος] dec. Att.; JG III 1142 Ἅλιος ὁ καὶ Μᾶρκος Χολλείδης ἔφηβος cat. sub fine imperii Hadriani aut initio Antonini Pii; JG III 1298 Ἅλιος Μάρκου altera s. p. Chr. II parte; JG III 1302

῞Αλι[ος]; JG XII 1, 12, 4 ῞Αλι[ος] catal. Rhodi; JG XII 8, 186, 18 ῞Αλιος ᾿Α[ριστ]άκου ῾Ρόδιος ἱερεύς s. I a. Chr. Samothracae; JG XII 8, 161, 13 ῾Αλίαρχος Μαρωνίτης Sittig 77; JG IV 797, 1 Εἰνάλιος ῾Ηρακλέωνος Trozenius pertinet ad Ποσειδῶν Εἰνάλιος B. C. H. V (1881), 340 Sittig 8. 78.

Harpalycus XI 675 Eitrem P. W. VII 2404: 'Die Gleichheit der Camilla mit Harpalyce erklärt, wie ein Harpalycus in der dichterischen Phantasie hier plötzlich auftauchen kann'.

Helenor IX 544 Nomen alio testimonio quantum scio non confirmatur.

Helymus V 73. 300 Thuc VI 2 ᾿Ιλίου δὲ ἁλισκομένου τῶν Τρώων τινὲς διαφυγόντες ᾿Αχαιοὺς πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν, καὶ ὅμοιροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες ξύμπαντες μὲν ῞Ελυμοι ἐκλήθησαν. Sil. XIV 45 sq. Miscuerunt Phrygiam prolem Trojanus Acestes | Trojanusque Helymus, structis qui pube secuta | in longum ex sese donarunt nomina muris.

Hesione VIII 157 Ps.-Apld. II 5, 9, 11 VI 4, 4 Lycophr. 33. 469 Weicker P. W. VIII 1242.

*Hicetaon X 123 rasa muros cinxere corona Asius Imbrasides Hicetaoniusque Thymoetes. Serv. ad h. l. Hicetaonis filius. et bene ex varietate syllabarum quaesivit ornatum: nam patronymica aut in 'des' aut in 'ius' exeunt, quibus et uti possumus. quae enim 'on' terminantur, ad nos transire non possunt. Γ 147 Ο 546. 576 Υ 238.

*Hippocoon V 492 Κ 518

*Hippotades XI 674 κ 2. 36 Αἴολος ῾Ιπποτάδης.

Hydaspes Vide p. 19.

Hyllus Vide p. 18.

Hypanis Vide p. 19.

*Hyrtacus IX 406. *Hyrtacides V 492. 503 Ν 759 Β 837 St. B. ῾Υρτακός . . . πόλις Κρήτης.

Iapyx XII 391. 420 Iapygia eadem ac Apulia. Nomen servi ap. Lamp. ap. Athen. X 423 d.

*Iasius III 168 V 843 XII 391 λ 283 ρ 443 ᾿Ιασίδης ε 125 ᾿Ιασίων. ῎Ιασον ῎Αργος σ 246 Wilam. Ion. Wand. 71 adn. 3. Der Athener ῎Ιασος (σ 337) kommt zB. auch in Orcho-

menos vor, gehört zum Iason Argos und warum nicht zu der Karerstadt Ἴασος?

*Idaeus VI 485 IX 500 Γ 248 κῆρυξ Ἰδαῖς Η 276. 372. 381 Ω 282. 325 Ε 9 υἱὸς Δάρου; JG III 762 Ἰδαῖος Παιανιεὺς (aut Παιονίδης) ἔφηβος tit. hon. aet. Rom.; JG XII 355, 32 Ἰδαῖος Therae s. I a. Chr.; JG XII 3 S. 1300, 38 Ἰδαῖος fere a. 100 a Chr.

*Idas 1) IX 575 2) X 351 I 558.

*Ilioneus I 120. 521. 559. 611 VII 212. 249 IX 501. 569 Ξ 489.

Iollas XI 640 Verg. B. II 57 Corydonis dominus III 76. 79. Damonis rivalis amore Phyllidis. Ἰόλλας JG III 221 b Athenis ad Asclepieum. Ἰόλας JG XII 1, 1053 in insula Caso. Ἰόλλας JG XII 2, 506, 3. 8. Methymnae decr. in insula Lesbo. Ἀπολλώνιος [Ἰ]ό[λ]αος JG XII 5, 10, 44 in insula Io. Ἰολλᾶς Ἰόλλου CJG no 2214 e_5 add. F.-B. 129.

*Iphitus II 435 φ 14 Β 518 Ρ 306 Θ 128 Ἰφιτίδης Υ 382 Ἰφιτίων.

Itys IX 574.

Lădes XII 343 λάδας] ἔλαφος νεβρίας Hes.

Lādon vide p. 17.

Laocoon II pass.

Leucaspis VI 334 F. B. 190. Athenis JG II 859, 31 Λεύκασπις Φαληρεὺς θεσμοθέτης archontum novenorum ind. ad alter. part. s. a. Chr. III pertin. et Cyrenis CJG 5146 Δᾶμις Λευκάσπιος catal. optimae aetatis, sed tamen non antior Lagidis, ut videtur. D. Sic. IV 23 dux Sicanorum. Anacr. ap. Athen. XIV 634 c ψάλλω δ' εἴκοσι . . . | χορδαῖσι μάγαδιν ἔχων· ὦ Λεύκασπι, σὺ δ' ἡβᾶις. Nummi ap. Head HN² 75. 178. 336 et Cat. of greek coins in the Brit. Mus. p. 169 nr. 162.

*Licymnia IX 546 Β 663. Licymnia Horat c. II 12, 13. 23 A. Kiessling ad h. l. quod nomen etiam Horatius ex Homero hausit.

*Lycaon IX 304 1.) Β 826 Δ 89 2.) Γ 333 Φ 34.

Lycaonius X 749 Lycaonia regio Asiae Minoris Strab. II 130.

Lycus Vide p. 23.

Lynceus IX 768.

*Medon VI 483 Β 727 Ν 694 sqq. Ο 332.

*Menoites V 161 sq. 166. 173. 179 Μενοίτιος Λ 765 Π 14 Ψ 85 sqq. Seeliger, Roscher II 2795 sqq. Μενοιτιάδης in Iliade passim. A Vergilio fortasse nomen Μενοίτης mutuatus est. Qu. Sm. IX 34. XI 99 Ovid. met. XII 116 Lycius.

*Merops IX 702 Β 831 Λ 329.

*Mimas X 702. 706 Promunturium Asiae Minoris γ 172.

Mnestheus V passim IX passim X 143 XII 127. 562. Tümpel, Roscher II 3081: 'Dass Vergil V 117 ihn mox Italus Mnestheus, genus a quo nomine Memmi nennt, geht auf die etymologische Verknüpfung dieses gentile, das aus memor erklärt wird, an den von μνήμων abgeleiteten Namen des troischen Helden M. wie ebenda v. 121 die Herleitung der gens Sergia von Sergestus Serv. zu v. 117'. CJG 3609, 12. Μνησθεύς CJG 5716 b Μνησθώ.

Nautes V 704. 728 Milesius, proavus Arctini Suid. s. Ἀρκτῖνος. Auctore D. Hal. VI 69 nomen idem ac Ναύτιος gentis Etruscae auctor. Schwegler I 335 II 661. Serv. Aen. II 166 III 407 V 704. Spurius Nautius Rutilus senator a. 493 a. Chr. D. Hal. VI 69. cos. 488 D. Hal. VIII 37. 63. C. Nautius Rutilus cos. 475 a. Chr. Liv. II 53. III 25 CJL I² p. 16. 104. Spurius Nautius Liv. X 40. Sp. Nautius Rutilus cos. 316 CJL VI 22893. X 3699 (Cumis) 8269 (Tarracinae) Schulze 197.

Nealces X 753 v. F. B. 214.

*Nisus V 296. 318 IX 176.

Noëmon IX 767 e Ε 678.

Opheltes IX 201 Ζ 20 Λ 302 nomen Graeci cuiusdam. Ὀφέλτιον τὸ ὄρος in Argolide [Plut.] de fluv. XVIII 4. Maass, Orpheus p. 149, 40 putat Opheltem primo deum chthonicum fuisse. F. B. cf. ὀνησι-.

Orodes X 732. 737. De hoc nomine orientali agit Drouin, Revue numismatique 1895 p. 375.

Orontes vide p. 19.

Orses X 748 Breviatum ad nomina cum stirpe ὀρσ- (ὄρσαι impellere) composita spectare videtur ut Ὄρσ-ιππος similiaque F. B. 226.

*Orsilochus XI 636. 690. 694. 1. Ε 546 γ 489 φ 16.

2. E 542. 549 Orsil. nepos. 3. Θ 275 Trojanus. 4. ν 260. Wilamowitz, Isyll. p. 56, 29. Herm. XVIII (1883) 260. Ὀρσιλόχη cognomen Artemidos in Chersonneso Taurica.

Othryades II 319. Othrys, mons Thessaliae VII 675 Staehelin, Ath. Mitt. 31 (1906) 1 sq. Othryadas, clarus Lacedaemonius a. a. Chr. 546 Paus. II 20, 7; testimonia v. ap. Kohlmann Rh. M. 29, 493; 31, 302. Poralla, Prosop. d. Laked. 99.

Pallas Heinze, Vergils ep. Techn. 211.

*Palmus X 697. 699 N 792 Πάλμυς . . . ἐξ Ἀσκανίης ἐριβώλακος. Παλμουλάριος ὄνομα κύριον Suid. Παλμυρίς Inscr. Πάλμυρα.

*Pandarus IX 672. 722. 735 XI 396 v. p. 27.

*Panopes V 300. Σ 45 Πανόπη Nereis Ψ 665 υἱὸς Πανοπῆος Ἐπειός. St. B. Πανόπη πόλις Φωκίδος. B 520 P 307.

*Panthus II 318. 429 Γ 146 O 522 P 9. 23. 59. Eisele Roscher III 1557 sq.

Parthenius X 748. Macrobio auctore Parthenius poeta Vergili magister: sat. V 17 quo grammatico in Graecis Vergilius usus est. [in P codice verbis omissis, post rasuram enim secuntur quae in aliis codicibus exstat.]

*Pelias II 435 B 715 λ 254.

Phălăris IX 762 [v. appar. Ribb.] Refertne nomen ad nobilem tyrannum Agrigenti?

*Phegeus 1. V 263 XII 371. 2. IX 765 E 11 St. B. Φήγεια, πόλις Ἀρκαδίας Paus. VIII 24, 2 Φηγία.

*Pheres X 413 λ 259. St. B. Φεραί, πόλις Θεσσαλίας . . . ἀπὸ Φέρητος τοῦ Κρηθέως.

Phŏlŏe V 285. Φολόη CIG 5984 E; Phŏlŏe nomen puellae Horat. c. I 33, 7. 9. II 5, 17. III 15, 7. Huc ne Φολᾶς (saepe Delphis F. B. 353) pertinet? St. B. Φολόη, πόλις Ἀρκαδίας. F. B. 346 Plin. n. h. IV 21 montes in Arcadia Pholoe cum oppido.

Phŏlus XII 341 Ps.-Apld. II 5, 4, 1 (Ἡρακλῆς) διερχόμενος οὖν Φολόην ἐπιξενοῦται Κενταύρωι Φόλωι . . .

*Phorbas V 842 1. Ι 665 2. Ξ 490 Roscher III 2424 sq.

*Podalirius XII 304 B 731 Λ 833 sqq. Wilamowitz, Isyll. 51. Türk, Roscher III 2589.

*Pŏlītes II 526 V 564 1. Β 791 Ν 533 Ω 250 2. κ 224 Usitatum nomen Graecum ut in IG I Suppl. 108, 446a 23 Πολίτης (Οἰνηίδος) mon. sep. „memoriam his contineri eorum qui Alcibiade duce ad Hellesponti oras pugnantes ceciderunt" dicit Kirchhoff. II 551, 57 Πολίτης (Μελιταιεύς), II 5, 773 b A 24 Πολίτης (Ἐλευσίνιος), V 1, 1137 Πολίτας Geronthris, IG IX 2 quinquies Πολίτας, XII 2, 630 Πολίτης Cnidius, XII 3, 168, 16 [Πο]λίτης Τιμοκράτευς Ἀρκεσινεὺς πρόξενος Ἀστυπαλαιέων, XIV 2407, 10 Πολίτας in glande missili.

*Polydorus III 45 Υ 407 Φ 85 Graecus Ψ 637 F. B. 238. Saepe in IG.

Polyphoetes VI 484 Ribb. Polyboten cf. Ripp. appar. et Ebeling Lexic. Hom. s. Πολυφήτης.

Promolus IX 574. [codd. γ bı c habent Promulum] praecursor.

Pyrgo V 645 Maass, Griechen u. Sem. auf d. Isthm. v. Korinth 104, 2 Paus. I 43, 4.

*Prytanis IX 767 versum Ε 678 transscripsit Vergilius.

*Rhipeus (vel Rhipheus) II 339. 394 [Rhipeus P]. 426 Ῥίπη Ἀρκαδική πόλις. St. B. Β 606.

Serestus 1. comes Aeneae I 611 V 487 gubernator. 2. IX 171 X 541 XII 561. Serv. X 541: Serestos duos intellegamus unum in castris et unum cum Aenea: nam Troiani nondum erupere de castris, ut intellegamus eum quem supra ⟨IX 169⟩ dixit. ergo duo sunt; nec mirum cum et ipse dixerit, quod exemplo esse possit ⟨124⟩ Assaracique duo. P.-B. s. v. opinatur Serestus nomen par esse στέρεστος vocabulo.

Tereus XI 775 Verg. ecl. VI 78 et Serv. ad h. l. IG VII 2418 Τηρεὺς Ἀνακτοριεύς.

Theano X 703 nomen Graecum usitatum Athenis; IG VII 201 Θ. Κλειδίκου Παγαία; IG IX 288, 6 Gomphis, 474, 20. 24. Atrace; IG XII 8, 609, 9 Αὐρηλί[α Θεαν]ὼ Ἡροδότου; IG XII 1, 561; IG XIV 264 Agrigenti, 321 Thermis Himeraeis, 899 in insula Caprea.

*Thersilochus VI 483 XII 363 Ρ 216 Φ 209.

*Theuthras X 402.

*Thoas X 415 rex Aetoliae commemoratur II 262 Sil. IX 99 ex Iliade Β 638 Δ 527.

Thronius X 753 St. B. Θρόνιον πόλις Λοκρῶν Β 533. Nonn. XXXII 188 Θρόνιος nomen virile.

*Thymoetes 1. II 32 2. X 123 3. XII 364 Γ 146 Serv. ad II 32.

b) Nomina Italica

Acestes I 195. 550 sqq. V 36. 715 Heyne ad Verg. Aen. V exc. I Serv. Aen. I 550 Schol. Lyc. 951. 963 D. Hal. I 52 Strab. VI 254. 272 Toepffer P.-W. I 951 sqq. „Der Name scheint nichtgriechischer Herkunft zu sein. Holm Gesch. Sizil. I 86 sqq. Stiehle, Philol. XV 601 sqq. Diehl, Thes. I p. 377 sqq. Acestes CIL VI 29464. 11941. 17978 V 7210 XIV 361 Sil. Ital. XIV 45 Troianus 205 Acestae Hectoreo Graece Αἰγέστης vel Αἴγεστος vel Ἐγέστης.

Arcens, Siculus IX 581 Schulze 126: „Die clusinischen Inschriften CIE 1900 au. cae arentis hulunias; 2555 vel petru vel arenti lehren uns die Familien der cae arenti und der petru arenti kennen, deren zweites Gentilicium oder Cognomen deutlich genug von Arcens abgeleitet ist.“

Asilas XI 620.

Caieta nutrix Aeneae VII 2. Caietae portus Latii VI 901.

Entellus Siculus V passim. Eponymus urbis Siciliae Entellae (schol. Thuc. VI 2 Serv. V. Aen. V 73). Hyginus de familiis Troianis Serv. Aen. V 389 Tümpel P.-W. V 2649.

Eryx rex Elymorum V passim. Eponymus urbis et montis Siciliae I 570 V 24 sqq. XII 701. Tümpel P.-W. VI 604 sqq.

Lucetius IX 570 Serv. ad h. l. Lucetium solum hoc nomen est, quod dictum a Virgilio in nullo alio reperitur auctore. sane lingua Osca Lucetius est Iuppiter, dictus a luce, quem praestare hominibus dicitur. Wissowa 114 „. . . überall, wo uns die spärlichen Nachrichten ein Urteil gestatten, ist seine Bedeutung (des Jupiter) als Himmelsgott deutlich erkennbar; insbesondere scheint der Beiname Lucetius ‘Lichtbringer’, unter welchem im Rom die Salier den Gott anriefen (im Salierlied Leucesie) ein allgemein italischer gewesen zu sein.“

Salius, comes Aeneae V 341. Gentilicium Etruscum CIL VI 25769; IX 3638 (Aveiae) 4297 (Amiterni) 5235 (Asculi Pic.); XI 4918 (Spoleti); XII 4320. 4469.

Sergestus V 202 sqq. XII 561 I 510 IV 288 V 121

Sergestusque domus tenet a quo Sergia nomen. Etiam tres alii gubernatores sunt auctores gentium: Cloanthus (Cluentii) Gyas (Geganii) Mnestheus (Memnii) Ribbeck, Gesch. d. röm. Dichtung II 94 sqq. et P. I. R III 221 sqq. s. Sergius. Wörner, Roscher IV 712 s. v. Serestus: „Die Namensform (vgl. Sergestus) hat wahrscheinlich der Dichter erfunden, um die fremdklingenden Namen der troischen Einwanderer den späteren römischen Eigennamen gegenüberzustellen; vgl. Bildungen wie Αἴγεστος bei Dion. Hal., Acestes und Aulestes bei Vergil. Letztere nennt Schulze 73 eine merkwürdige, speziell etruskische Weiterbildung.“ Schulze 229. 234 Serennius. P. I. R III 2307 I 53 nr. 420: Serenus.

c) Nomina Iberica

Astur X 180.

Ebusus XII 299. Ebusus insula Balearium Sil. III 362 Mela II 125 Hübner P.-W. V 1903 sqq. Cognomen exstat CIL V 4992: V(ivus) f(ecit) Lubiamu[s] Triumi Ebus[i] fil(ius) Palariacus. Holder I 1404.

d) Ignotus

Latagus X 697.

e) Nomen Gallicum est

Iullus I 288 VI 789 Th. Mommsen, Herm. XXIV (1889) p. 155 sq. Schulze 24. 77.

5. Rutulorum nomina in Vergili Aeneide.

**Abaris IX 344 Nomen mihi est perquam dubium, quod barbarum adnotat Otto in Thes. l. l. I 47; Bethe P.W. I 16.

**Acca XI 820 fida ante alias aequalis Camillae. Nomen divinum Wissowa 233. id. ap. P.-W. I 134.

Alcanor X 338 vide p. 28.

Alsus XII 304 Plin. n. h. III 44. 51 Alsium unum ex oppidis antiquissimis Etruriae. Gentilicium Alsius exstat Gemonae Herculani Volciis Tarquiniis.

Anchemolus (ἀρχίμολον ep.) X 389 Serv. ad h. l. Rossbach P.W. I 2102.

**Antaeus X 561 quod nomen in fabulis exstat. Ps.-Apld. II 5, 11, 5. Schol. Pind. Pyth. IX 185. Wilamowitz, Eurip. Heracl. 302: „. . . andrerseits ist Antaias ein in Kyrene aus dem thessalischen Kyknos erst gemachter Gegner . . . .;

wie Triton und Atlas ist Antaios immer weiter westlich verschoben, schliesslich bis Tanger."

Anxur X 545. Anxur vetus Latii urbs, „quae nunc Terracina dicitur, olim Anxur dicebatur. unde Iovem Anxurem colebant (Aen. VII 799 Iupiter Anxurus)' Porph. ad Horat. serm. I 5, 26. CIL X 1, 6483 Ti. Claudius Axoranus homo Tarracinensis Umbrae; X 1, 6331 Terracinae.

Aquiculus IX 684.

Arcetius XII 459 Schulze 126: „Mit grösserer Wahrscheinlichkeit wird man Arcetius und selbst das Gentilicium Arcestius CIL VI 23322 für das Etruskische reklamieren können."

Atinas XI 869 XII 661 Atina Latii urbs (prisca Mart. X 92, 2) Aen. VII 630: tela novant Atina potens. Sil. VIII 397: nec monte nivoso descendens Atina aberat. CIL X 345 Atinas in urbe Atina Schulze 551. 526. 528. „Im CIE atinate, atinati, atinatia, atinatial in Clusium und Perusia von Atina in Lukanien oder im Volskerland."

Aventinus princeps Sabellorum Turni comes VII 657 VIII 230 Varro l. l. V 50 Liv. I 3, 9.

Camers X 562 XII 224 Camertes incolae Camerini urbis Umbriae Sil. IV 157 VIII 461 Schulze 539: 'da haben wir grammatisch ein ähnliches Verhältnis zwischen Teanum und Teates".

**Cethegus XII 513 Sil. VIII 575 Samnitium dux. M. Cornelius Cethegus (cos 204) pont. m. et pr. 213 et 211. Münzer P.-W. IV 1277. Telesiae in Samnio infra Beneventum et Allifas, quae urbs bello altero Punico a Romanis expugnata est (Liv. XXII 13) nobis occurrit C. Cethegus Crescens CIL IX 2219.

*Cisseus X 317 A 223 Aen. V 537 rex Thraciae.

**Clytius X 325. Nomen Graecum notum.

**Cupencus XII 539 Serv. Aen. XII 539: sane sciendum cupencum Sabinorum lingua sacerdotem vocari, ut apud Romanos flaminem et pontificem, sacerdotem. sunt autem cupenci Herculis sacerdotes. Cupencius CIL VI 16612. Schulze 108. 332: „Die Calatorii, Sacratorii und vielleicht auch die Fictorii hat man als Nachkommen von Calatores, sacratores,

fictores anzusehn ein Recht, da neben ihnen auch die in dieselbe Begriffssphäre gehörigen Flaminii und Cupencii vorkommen."

Cydon X 325 Cydonius quidam XII 858 γ 292 Κύδωνες ἔναιον Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.

Daucus X 391 Hesych. s. v. δαῦκος· ὁ θρασύς.

Epulo XII 459 Schulze 152 Münzer, P. W. VI 265 Iupiter Epulo, Mercurius Epulo Wissowa 120. 305 adn. 8.

**Fadus IX 344 cogn. Fadus exstat CIL VI 3618. Fada VI 29569. Schulze 132. 516.

*Haemon IX 685 X 537 Haemonides. Δ 296 eponymus Arcadiae urbis Haemoniarum Paus. VIII 24, 2 sqq. Ps.-Apld. III 8, 1, 3. Robert, Stud. zur Ilias 488. Forsitan ex Sophoclis Antigone?

Herbesus IX 344. H. Siciliae oppidum ad Agrigentum Liv. XXIV 30 Sil. XIV 264. Schulze 596 Add. 538[6].

Hisbo X 384 St.B. Ἴσβος· Ἰσαυρίας πόλις.

**Idmon XII 75 Nomen graecum.

*Ilus X 401 I 268 VI 650 Υ 232 α 259.

Lagus X 381. L. urbs Phrygiae maioris Liv. XXXVIII 15. F. B. 183 Λαγυ- incertae originis. Suid. Λαγόβιος· ὄνομα κύριον. Patron. Λάγιος. Adhuc etiam Λάγωνος (Steiris SGDI nr. 1546 b6) Λαγύας cippus sepulcr. Tanagrae IG VII 1559. [Λᾶ]γος (ex Λάαγος) Κάρπου Ἀλεξανδρεύς tit. sep. Hymetti IG II 2767.

**Lamus IX 394 Sil. VIII 529 κ 81.

Larides X 391. 395. Praenomen etruscum graece finitum. Deecke Etr. Forsch. III 183 Schulze 84.

*Maeon X 337 Δ 394.

*Menoites XII 517 vide p. 35.

**Metiscus XII passim, quod nomen mihi ignotae originis est.

Niphaeus X 570.

Numa 1. IX 454 2. X 562 Schulze 197 sq. „Corssen hat (Ital. Sprachk. 94) aus dem Etruskischen die tatsächliche Existenz eines Vornamens Numa nachgewiesen: Perusia CIE 3335. Die lateinische Form dieses Gentiliciums mag man wiedererkennen in Numenius CIL II 4559. III 4452 s. 12923 (Numnia

VI 4302 ist ungenügend bezeugt), mit grösserer Sicherheit in dem Namen der verschollenen Gemeinde der Numinienses in Latium Plin. n. h. III 69.

Numanus IX 592: dicitur Ascanius fortem manu fudisse Numanum, | cui Remulo cognomen erat. 653. Schulze 164 Gentilic. Etrusc.

**Numitor X 342 Schulze 200.

Onites XII 514 Nonn. XXVIII 112 Ps.-Apld. II 7, 8 (Herculis filius) ἐκ Δηιανείρας τῆς Οἰνέως . . . Ὀνείτης. Schol. Lycophr. 38.

Ortygius IX 573 Ortygia insula ad Syracusas Aen. III 694 iacet insula, nomen dixere priores Ortygiam. III 124. 143. 154.

Peridia, mater Onitis XII 515. Ttetz. Lyc. 804. Schol. Eurip. Or. 626.

Pharus X 322 St. B. s. v. νῆσος ἐν τῆι Ἀδρίαι, ποταμὸν ὁμώνυμον, ἔχουσα . . . Φᾶρος γὰρ ὁ πρωρεὺς Μενελάου ἐν τῆι νήσωι δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεος ἐτάφη. Φᾶρος δὲ καὶ ἡ Ἀλεξανδρεία ἐκαλεῖτο.

Privernus IX 576. Privernum Latii oppidum XI 540 Sil. VI 43 VIII 393. Schulze 344 adn. 2.

**Quercens IX 684 Nomen incertum!

**Remulus XI 636 Remus eponymus gentis Tusciae Schulze 581. Remulus est forma deminutiva. Remulus Silvius Ovid. met. 14, 616 fast. IV 49. cf. supra s. v. Numanus.

Remus IX 330. Nom. Etrusc. Schulze 219.

Rhamnes IX 325. 359 Gentilic. Etrusc. Schulze 218. 581.

Rhoeteus X 399. 402 Mela I 96: extra sinum sunt Rhoetea litora, Rhoeteo et Dardania claris urbibus Aen. VI 505: Rhoeteum litus III 108: orae Rhoeteae.

Rhoetus [codd. Pγc, Rhoeteum R, Rhoecum χ] IX 344 (Euryalus) subit Rhoetum . . . | ignaros, Rhoetum vigilantem et cuncta videntem, | sed magnum metuens se post cratera tegebat. Verg. G. II 456: Bacchus et ad culpam causas dedit; ille furentis | Centauros leto domuit, Rhoetumque Pholumque | et magno Hylaeum Lapithis cratere minantem. R. Ritter, De Varrone Vergilii auctore p. 60 (diss. Hal. 14, 344). Gentilicium Etruscum Schulze 164.

**Saces XII 651 Scythae sunt . . . Sacae Mela III 59.

Salius X 753 vide p. 38.

**Serranus IX 335. Cogn. gentis Attiliae P.W. II 2094. Schulze 370. C. Atilius Regulus Serranus (VI 845) cos 257 et 250. Serv. ad h. l. „Atilius quidam senator fuit qui cum agrum suum coleret, evocatus propter virtutem meruit dictaturam Serranus autem a serendo dictus est.

*Sthenelus XII 341 T 116 Σθενέλου Περσηιάδαο cf. Aen. II 261 Argivorum dux Serv. ad h. l. B 564 Ψ 511.

***Sthenius X 388 F.B. 250 Schulze 89 adn. 1.

**Sulmo IX 412 Schulze 573.

Talos XII 513 Τάλος Oenopionis filius Paus. VII 4, 8. Τάλος CIG 7361 c.

Tarquitus X 550 Gentilicium Schulze 96.

***Thamyris [thamyrim Vindobon. teste Hoffmanno cf. app. cr. ap. Ribbeck, al. Thamyrum] XII 341 cf. B 594 ap. Polyaen. VII 12 rex Sacarum.

Themillas IX 576.

**Theron X 312 F.B. 146.

Tmarus cod. R [Marus (cod. M) leg. ut ap. Sil. VI 74. 98. 136].

Turnus Schulze 574.

6. Etruscorum nomina in Aeneide.

*Abas X 170. 427 vide p. 24. 28.

Arruns XI passim. Cichorius P.W. I 1261: „Dem Ursprung nach sicher ein etruskischer Vorname Arruns (Aruntis f. CIE 988). In der Überlieferung findet sich der Name nur bei Etruskern, auch als Pränomen in der gens Tarquinia.“

**Asilas [fors. Asilus scrib.] IX 571 X 175 XII 127. 550. vide p. 38.

Aulestes XII 290.

Aunus XI 700. 717 Schulze 130: „Die etruskische Weiterbildung von Auc besitzen wir in Ocnus X 198, dazu die Namensvariante Aunus aus Aucnus.“

Caedicus X 747. Plin. III 108 in hoc situ ex Aequiculis interiere . . . Caedici. XI 241 proxumum autem urbi Vestinum, eumque e Caedicio campo laudatissimum. Paul. Diac. p. 32, 5 (Th.) Caediciae tabernae. Nissen II 665. Schulze 518. 522. 562.

**Herminius XI 642. Serv. ad h. l.: nomen hoc de historia Romana est. namque cum Coclite contra Tuscos Larcius et Herminius steterunt et pugnaverunt eo tempore, quo pons sublicius rumpebatur; unde et eum plurimum laudat, ac si diceret: talis hic est, qualis ille fuit. Schulze 89. 173. Gentilicium Romanum.

Lausus VII 649 X 426 Schulze 85 P. I. R. II 267. Gentilicium Etruscum.

Lucagus X 575. 577. 586. 592 Schulze 287. Gentilicium Etruscum.

Messapus VII 691 VIII 6 X 354 XI 518 XII 293 vide p. 14 s. v. Ἀπιδανῆες.

Mezentius VII 648 VIII 478 Heinze, Vergils epische Technik 208 sqq. O. Müller, Etrusker I 115. 368 Fest. s. v. oscillum.

Ocnus X 198 Schulze 130: „Die etruskische Weiterbildung des Stammes Auc-(idius) P.-W. II 2269 besitzen wir vielleicht selbst noch in Ocnus."

**Ornytus XI 677 F.B. 431 P.-B. s v.

Osinius X 655 Schulze 131. Gentilicium Etruscum.

Păgasus XI 670 [fort. leg. ut ap. Sil. Bagasum?] Paus. X 5, 8. Eponymus Pagasarum, portus Cherarum in Messenia Hes. ἀσπ. Ἡρακλ. 70.

Rapo X 748. Cogn. Rom. CIL VI 29049. L. Visonius Rapo IX 3049 Interpromii. Schulze 219.

Sacrator X 747. Cogn. Rom.

Tarchon VIII 506. Eponymus Tarquiniorum. Sil. VIII 473 St.B. Ταρκυνία πόλις Τυρρηνίδος, ἀπὸ Τάρκωνος Schulze 561.

Tyrrhenus XI 612.

Valerus X 752. Schulze 107: „. . . deutlich wie schon das r zeigt eine junge Fiktion, abstrahiert aus dem Gentilnamen Valerius, aber auf diese Fiktion konnte nur verfallen, wer nicht einen beliebigen Namen suchte, sondern zugleich den Ahnherrn der ruhmreichen Valerii benennen wollte."

7. Latinorum nomina in Aeneide.

**Aconteus XI 612. 615 Nomen Graecum ab ἀκόντιον deriv. testim. ap. script. ap. De-Vit, Onom. s. v. et P.-B., prae-

terea IG XIV 2483 Vasione in Gallia sepulcr. tit. AKONTIΩ et CIL IX 1700 Beneventi.

**Drances [Sil.: Draces] XI 122. 384. 443 XII 644 O. Rossbach P.-W. V 1665 Macrob. sat. V 2, 15 . . . et altercatio ut Achillis et Agamemnonis ita Drancis et Turni.

**Gyas X 318 vide p. 32.

**Latinus passim. Wissowa 212.

Lichas X 315. Λίχας Eponymus Strab. IX 426 ταῦτα δ' ἤδη τῶν ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται, ἀπὸ Λίχα τοὔνομα ἔχουσαι.

**Lucas X 561. L. incola Lucae urbis Etruriae Cic. fam. I 9, 9 Liv. XXI 59.

Mărīca VII 47. Wissowa 49 adn. 6. Schulze 552. 557.

**Murranus XII 529. 639. Schulze 195

Osiris XII 458 CIG 4708 Ὄσειρις Ἀβυδηναῖος. ἐν δὲ τῆι Ἀβύδωι τιμῶσι τὸν Ὄσιριν. CIG 6650 Romae.

*Phorcus X 328. Serv. ad V 240 est autem hic Phorcus deus marinus [Sil. III 402 Phorcys].

Tolumnius XI 429 XII 258. 460. Gentilicium Etruscum. Schulze 126. 245 CIL XII 5168 sq. Liv. IV 17 Tolumnius rex Veientum. Prop. V 10, 23. 37.

Tyrrhus VII 485 Tyrrhus pater, cui regia parent | armenta et late custodia credita campi. Serv. ad h. l. Heinze 241.

**Venulus VIII 9 XI 242. 742 Schulze 462 W. F. Otto Rh. M. 54, 458.

Volcens IX 370. 420. 439 X 562 Plin. n. h. III 98 Lucanorum autem . . . Volcentes. Liv. XXVII 15.

8. Nomina aliorum Italicorum in Aeneide.

*Actor Auruncus XII 96.

Archippus rex Marsorum VII 752.

Caedicus Italicus, hospes Remuli Tiburtis IX 362.

**Massicus dux Clusinorum X 166. Massicus mons Campaniae in Falerno Vib. Sequ. Aen. VII 725 Sil. VII 166. 207. 263 Schulze 189. 552.

**Metabus, rex Volscorum XI 540. 564. Serv. ad XI 540: Metabus enim fuit dux Graeci agminis, qui iuxta Hadriaticum mare urbem Metapontum condidit.

Rhoetus, princeps Marruviorum X 388.

Volusus XI 463 Volusus nobis occurrit Praenomen vel Cognomen gentis Valeriae. Schulze 104. 106.

Camilla VII 803: advenit Volsca de gente Camilla. XI 432. 543: nomine Casmillae mutata parte Camillam Serv. ad h. l. Pac. ap. Varr. de l. l. VII 34.

Larina, Tarpeja, Tulla XI 655: circum lectae comites Larinaque virgo | Tullaque et Tarpeja, Italides. Serv. ad h. l. Larina ethnicum derivatum a Larino urbe Frentanorum quod gentilicium fiebat. CIL VI 16992 C. Larinas. Schulze 528.

9. Ligurum nomina in Aeneide.

Cunarus X 186 Ligurum ductor. Cf. app. crit. Ribb. ad h. l. Serv. ad h. l.: quidam duci nomen datum tradunt a Cunaro monte, qui in Piceno est. Plin. n. h. III 111.

Cupavo X 186: non ego te . . . | transierim . . ., et paucis comitate Cupavo | cuius olorinae surgunt de vertice pinnae.

10. Eponymorum Italicorum nomina in Aeneide.

Acestes I passim. Eponymus Acestae urbis Siciliae IX 218. 286.

Caeculus VII 681 sqq. nec Praenestinae fundator defuit urbis. X 544. 681. Serv. ad VII 678. Schulze 75. Paul. ex Festo 31, 10 Th. Caeculus condidit Praeneste, unde putant Caecilios ortos, quorum erat nobilis familia apud Romanos. Wissowa 33 adn. 3. 231. F. Otto Rh. M. 54, 449. Aust P. W. III 1244.

Catillus, Coras VII 670 sqq. tum gemini fratres Tiburtia moenia linquunt, | fratris Tiburti dictam cognomine gentem, | Catillusque acerque Coras, Argiva iuventus. Horat. carm. I 18, 2 Tibur, moenia Catilli. Porph. ad Horat. c. I 7, 13 Tiburnus conditor Tiburis est, cuius fratres Catillus et Coras, quorum Vergilius meminit. idem ad eiusdem carmen II 6, 5 . . . quos genere Argivos fuisse etiam Vergilius testis est. Coras eponymus urbis Volscorum Corae VI 775. Serv. ad VII 672 mons Catilli, quem Catelli dicunt per corruptionem iuxta Tibur.

Clausus VII 706: ecce Sabinorum prico de sanguine magnum | agmen agens Clausus magnique ipse agminis instar, |

Claudia nunc a quo diffunditur et tribus et gens | per Latium, postquam in partem data Roma Sabinis. Serv. Aen. X 345 Liv. II 16 X 8 Sil VIII 412 XIII 466 XV 547 XVII 33: prisca ducens Clausorum ab origine nomen, Claudia.

Euander, pater Pallantis, rex Arcadiae VIII IX XI passim. Wissowa 2. 212. 273.

IV

1. Nomina Poenorum eorumque auxiliorum Siliana

a) quae pertinent ad montes

Othrys Marmarides V 435. Othrys nivalis (Aen. VII 675) mons Phtiotidis (Sil. III 495). Othryades acris Phoebique sacerdos Aen. II 319. 336. Othryades dux Lacedaemoniorum Val. Max. III II ext. § 4. Othryades dux Parthorum Luc. Alex 27.

Pelorus miles Hannibalis IV 167. Pelorus ex Sicilia promunturium Plin. n. h. III 73 quod in Italiam vergens Scyllae adversum est. Mel. II § 116 celsus harenosa tollit se mole (Sil. XIV 78). Secundum Sallustium dictum a gubernatore Hannibalis illic sepulto, qui fuerat occisus per regis ignorantiam, cum se eius dolo propter angustias freti crederet esse deceptum, veniens de Petilia: quamquam legerimus etiam ante Pelorum dictum. Serv. Aen. 411. Valerio Maximo (IX 8 ext. 1) auctore alto e tumulo speculatrix statua quam memoriae Pelori tam Punicae temeritatis ultra citraque navigantium oculis conlocatum indicium est. Mela II § 116 causa nominis Pelorus gubernator ab Hannibale ibidem conditus

b) quae pertinent ad insulas

Amorgus Numida X 200.

Myconus miles Hasdrubalis XV 447. M. una ex Cycladibus insulis quae vergit ad orientem Samum Aen. III 76.

Samius, Macedo XVII 427. Nomen est ductum a nomine insulae Sames quae eadem ac Cephallenia XV 303. Aen. III 271. Sanius quod nomen habent cod. LFV referendus esse poterit ad nomen urbium Macedonicarum Herod. VII 123 Thuc. IV 109 St.B. s. v. οἱ πολῖται Σάνιοι.

c) quae pertinent ad urbes

Acherras dux Gaetulorum III 298 VII 338 X 76.

Acherras exstat inf. VII 338 et III 298 in cod. Col. a Nicolao Heinsio prol. in edit. Sili Drakenborch. Acerras in cod. LFOV. „Die Prosodie des Personennamens Acerra ◡–◡, die durch Martial I 28 feststeht, stimmt zur Prosodie des an drei Orten begegnenden Stadtnamens Acerrae (. . . 'Αχέρραι P.-W. I 154) Verg. Georg. II 225 Sil. VIII 535 XII 422“ Schulze 343.

Aradus Poenus I 380. A. Phoeniciae oppidum.

Arisbas sacerdos Iovis Hammonis III 668 quod nomen hausisse videtur Silius ex Il. XVII 345 quo loco eponymus Arisbae urbis Troadis ad Abydum (B 336 Aen. IX 264) est. Tümpel P. W. II 847.

Barce Poena uxor Xanthippi Lacedaemonii IV 356. Βάρκη πόλις Λιβύης Steph. B. Sil. II 62 III 251 Serv. A. IV 42. Barcas I 70 sqq. XVII 460 nomen Punicum: „fulguravit“. Barce appellativum tolerari poterit.

Beryas Poenus XIV 152. 156. Syriae locus in Tab. Peut. Benziger P. W. III 319.

Bitias Didonis comes II 409. Bitia opp. Sardiniae CIL X p. 830 Mommsen. Ptol. II 3 Βιθία λιμήν, Βιθία πόλις.

Caralis miles Hannibalis IX 360 ab oppido Sardiniae quod Carthaginienses Pausania auctore X 17, 9 condiderunt. In rebus gestis Romanorum primum haec urbs altero bello Punico commemoratur Liv. XXIII 40, 2 XXVII 6, 14 XXX 39, 3.

Cirta Poenus XV 447. Nomen est Punice urbs et praecipue apud scriptores commemoratur Cirta Massiliensium urbs secundum Agatham urbem (Vib. Sequ.) caput regni Syphacis (Liv. XXX 12) coniungendum cum stirpe Punica „cot“.

Karthalo Poenus I 405 sqq. Carthago et Cartala urbs opulenta caput (Olcadum) Liv. XXI 5, 4. Nomen proprium Punicum nobis occurrit etiam saepe apud Liv. cf. edit. Drakenborch. ad I 406, ap. Iustin. XVIII 7, 7, ap. Polyb. I 53, ap. App. Pun. 68. 74 et Karthalo Libycae regnator harenae XV 450.

Sabratha miles classiarius XIV 437. Africae urbs III 256 contingens Syrtim minorem Plin. n. h. V 25.

Sanius Macedo XVII 427 vide p. 47.

*Siccha Poenus IX 385. 388. Sicca significat tentorium, nomen urbis igitur collectivum. Urbs sita est in Numidia ad Bagradam flumen Plin. n. h. V 22.

Thysdrus miles Hasdrubalis XV 448. Θύσδρος urbs munita Byzacii regionis Africae propriae bell. Afr. 33 et saepius. Herodian 7, 6.

Tyrus miles Hannibalis audax II 110 [tyrum habet cod. L, tirum O, thyrum V, thereus F]. An est coniungendum hoc nomen cum Graeca stirpe — θυρ ad θύρα „scutum"? F. B. 149.

d) quae pertinent ad gentes

Atlans Afer V 271 Steph. B. ἔθνος Λιβυκόν. ἔστι δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν ὀρῶν τῶν δύο Ἀτλάντων. Paus. I 33, 5 Λιβύων οἱ ἔσχατοι πρὸς Ἄτλαντι οἰκοῦσι.

**Asbyte bellicosa virgo Afra, proles Garamantis Hiarbae II passim III Aen. XII 362 vide p. 29.

Garamus miles Hannibalis II 110. Garamantes Africae populus Mela I 23. 45 Plin. h. n. V 27.

Masulis Poenus I 405. Ἀγρόνομοι Μασυλῆες Dionys. Per. 187 Eust. ad h. l. populus Numidiae.

Mazaeus miles Hannibalis IV 627. Μαζαῖοι Δαλματικὸν ἔθνος C. Dio 55, 32 Strab. VII 314.

Morinus tubicen Hannibalis VII 605. Morini extremi hominum Verg. A. VIII 727, ultimi Gallicarum gentium Mela III 2, τοῖς Μεναπίοις δ' εἰσὶ συνεχεῖς ἐπὶ τῆι θαλάττηι Μορινοί Strab. IV 194.

**Saces Maurus II 161 vide p. 43.

Tunger Maurus VII 682. 702. Tungri gens Belgicae Plin. n. h. IV 106.

e) quae in fabulis exstant

**Antaeus Afrorum dux III 264 vide p. 39.

Archemorus Macedo XVII 426. Paus. VII 48, 2: ἐν Ἰσθμῶι δὲ ἡ πίτυς καὶ τὰ ἐν Νεμέαι σέλινα ἐπὶ τοῦ Παλαίμονος καὶ τοῦ Ἀρχεμόρου τοῖς παθήμασιν ἐνομίσθησαν.

**Butes miles Hannibalis VII 598 vide p. 27 et 29.

**Capys unus ex trigeminis Aricinis IV 381. 385 vide p. 30.

Daphnis classiarius Siculus XIV 462:

Daphnis, deductum ab origine nomen
antiqua, fuit infelix, cui linguere saltus
et mutare casas infido marmore visum.

Polyphemus miles Carthaginiensis XIV 527:
Aetnaeo Polyphemus erat nutritus in antro
atque inde antiquae nomen feritatis amabat.

**Virbius unus ex trigeminis Aricinis IV 380. 391 Wissowa 248 Gruppe Myth. 371o Verg. A. VII 762 sqq. 774 sqq.

f) nomina Graeca

Chremes Poenus I 403. Graecis nomen est notissimum P.-B. s. v.

Cleadas VII 637 venerat ad bellum Tyria Sidone gens Cadmi. Κλ[ε]ά[δα]ς Ἀριστο[μήδεος Φενεάτας IG IV 925, 62 s. III a. Chr. Κλεάδας Ἐρωτίου ἱεροφάντης IG III 718 s. III p. Chr. Κ]λεάδα[ς] Θειβῆος IG VII 2436. P.-B. s. v.

Clytius Macedo XVII 429 sqq.

Crantor dux Punicae navis XIV 517. Κράντωρ Ῥόδιος IG XII 8, 153, 5 in Samothrace et P.-B. s. v.

Critias
Eumachus
Xanthippus } trigemini Xanthippi Lacedaemonii filii IV 371. 383--370—372. 392.

Draces miles Hasdrubalis XV 467. F.-B. 103 ad Δράκων. Δράκης Atheniensis in Aristoph. Lys. 254. Eccl. 294. Agricola in Ael. ep. rust. 4.

Harpe comes Asbytes Nasamonias II 117. Nonn. XIV 224 Ἅρπη Bassaris, ap. Sil. etiam equa XVI 365. Ant. Lib. 20 narrat Cleinis uxorem a Neptuno in accipitrem fingi.

**Idmon Nasamonias VII 609 vide p. 41.

**Nealces Poenorum dux IX passim XV 448 vide p. 35.

**Ornytas miles Carthaginiensis XIV 477 vide p. 44.

Podarces XIV 492 coni. Schrader in Observationum libro, Franeq. 1761.

Sciron Marmarides XIV 482 Wilamowitz Philol. Unters. I 211 Robert Hermes 1885 p. 349.

Synhalus V 352. 357. 363. Compositiones cum -αλ- stirpe disserit F.-B. 52. Σύναλος nomen proprium in IG II 235 c. a. 310 a. Chr. Synhalum Carthaginiensium ducem Ol. 105, 4 (357 a. Chr.) Minoae urbi Siciliae praefuisse tradit Plut. Dion. c. XXV.

Thelgon Cyrenaeus IV 628.

Zeusis Phalanti Lacedaemonii filius VII 665.

g) Cupencus miles Hannibalis IV 535 vide p. 40

Sabura [cod. L; Sabbura FOV] miles Hasdrubalis XV 441. sabura (saburra) est nom. appellat. latinum Verg. G. IV 195 Liv. XXXVII 14 Plin. X 64 Schulze 446 Hosius Fleckeis. ann. 151, 101 Caes. b. c. II 38. 40 b. Afr. 95 App. b. c. II 4. 5 Lucan. IV 722 vocant Iubae ducem Sabburam.

Taurea Campanus XIII 143 et pass. Cogn. Rom. Cerrinus Vibellius Taurea Capuensis Liv. XXIII 46, 12—47, 7, apud quem de Taureae Campani singulari certamine cum Claudio Asello, fortissimo Romanorum milite narratur (Ruperti). Iubellius Taurea Cic. Pis. XI 24 Liv. XXVI 15.

h) nomen Ibericum

Murrus Hasdrubalis miles XV 467. L. Furius Murrus CIL II 3650 Saetabe in Hisp. Tarr. sita.

i) nomen Illyricum

Baton gubernator Poenus XIV 452 Schulze 31 adn. 3 44 adn. 5 555 adn. 2 Henze P.-W. III 141 sqq.

i) nomina dubia

Arses VII 598 Nomen sonat Persice. Testimonia affert Pape s. h. v. sed etiam est Ἄρσι vel Ἄρση urbs Edetanorum in Hispania Tarraconensi ap. Ptol. II 6, 62 (Plin. III 23. 24 regio Edetania). Arse et arsa inveniuntur praeterea in nummis Ibericis Sagunti (Hübner Mon. linguae Ibericae n. 5, 40) et duobus aliis locis (l. l. n. 52), tamen negat Hübner hos nummos ad supra dictam urbem pertinere (P.-W. II 1276 s. Arsa nr. 3) quamquam spectant qua in regione Arsa quaerenda est.

Athyr Poenus I 412. Hieron. in Zach. 1, 1, 1 octavus mensis ap. Aegyptios Athir, apud nos november dicitur. Plut. Is. et Os. 13. 39. 69. Ἄθυρος traditur ap. Suid. ὄνομα κύριον, Ἀθύρτις nom. mul. Diod. Sic. I 53. Ἀθύρας· ἐπίνειον καὶ ποταμὸς περὶ τὸ Βυζάντιον. ἔστι δὲ καὶ κόλπος Ἀθύρας . . . ἔστι δὲ καὶ Σκυθίας ποταμὸς Ἀθύρας, ὡς Νυμφόδωρος Steph. B. Tomaschek ap. P.-W. II 2074.

Idus miles Hannibalis II 164. Ἴδος (?) ὄνομα κύριον in nummo quodam Phrygio ap. Mion. IV 271.

Iertes Poenus V 259 X 299.

Ilertes Afrorum dux III 255. Ilerces habet Ch.

Ithemon Autololum moderator V 546.

Monaesus miles Hannibalis VII 604. Nom. vir. videtur ap. Parthos in usu fuisse. Hor. c. III 6, 9 Iam bis Monaeses et Pacori manus | non auspicatos contudit impetus | nostros. et Schol. Acr. ad h. l.: Monaeses et Pacorus reges Persarum fuere, adversus quos Romani contra numinum voluntatem pugnaverunt infeliciter. Praeterea vide Kiessling ad h. l. Et Lobeck Pathol. p. 430: a Graecis ipsis varie pronunciata nomina et scripta sunt ut Μοναίσης Plut. Ant. 37. 46 C. Dio 49, 23. 24; 62, 20. 22 Zonar. Μονέσσης App. Parth. p. 93 Μόναισος ὄνομα κύριον Suid.

Podaetus Siculus XIV 492 [Podaetum habet cod. Ch Podarcen emendavit J. Schrader in Observationum libro Franeq. 1761 (edit. a M. Haupt Herm. IV 345 sqq. et a van Veen ibidem XXIII 211 sqq.) ad XIV 507] Nicolaus Heinsius qui lectionem cod. Coloniensis in editione Sili Drakenborchiana protulit in exscribendo cod. erravisse videtur cum Podaetus nomen ignotissimum apud scriptores et in inscriptionibus sit.

Rothus miles Hannibalis II 165.

Sapharus miles Hannibalis VII 604.

Thulis miles Hannibalis VII 602.

Thuris miles Hannibalis VII 598. Nomen videtur esse graecum, nam θοῦρις est impetuosa. θοῦρις ἀσπίς Λ 32 Υ 162.

Volunx Afer V 261.

k) nomina Poenica

Adherbes miles Hannibalis VII 601.

Aris dux Poenus XV 232. 244 Diehl i. Thes. l. l. s. v.

Bagas milites Hannibalis 1. II 111 2. V 235.

Bagasus miles Hannibalis V 410 [sic habent codd. LF; Pagaso Ch fort. hoc leg. quod etiam Verg. habet]. Huc dubitans traho Βάγας nomen Paphlagonicum Strab. XII 553. Βαγασάκης [cod. V(P) Βασσάκης aR] ὁ Ἀρταβάνου Θρηίκων δὲ τῶν ἐν τῆι Ἀσίηι ἦρχε Herod. VII 75. Βάγαζος Persa Δείνων ap. Athen. XIII 609. Βαγαῖοι populus Numidiae Appian. Num. 3.

Bagesus miles Hannibalis X 459.

Bogus vates Carthaginiensis IV 131. Nom. vir. Afric. idem ac Bogud Klebs P.-W. III 608 sqq.

Bogus miles Carthaginiensis V 402.

Bostar Carthaginiensis III passim, a voce quadam Pu-

nica tractum esse putat Sonny Archiv f. lat. Lexik. XII (1900) 125. Thes. l. l. s. v. Niese P.-W. III 789.

Canthus Afer XV 700. „Vox peregrina esse videtur ab Hispanis aut Afris tracta“: Maurenbrecher Thes. l. l. III 283 s. v. CIL IV 1140 Pompeis. Holder s. v. retraxit nomen a „canto-“ stirpe celtica.

Cothon VI 357 gubernator navis Carthaginiensis. II 164 miles Hannibalis. Vox Phoenicia „cothon“ significat „parvus“. Ita appellatus est etiam portus interior Carthaginis et insula. Strab XVII 832 ὑπόκεινται δὲ τῆι ἀκροπόλει οἵ τε λιμένες καὶ ὁ Κώθων, νησίον περιφερὲς Εὐρίπωι περιεχόμενον. App. Lib. 127. Serv. Aen. I 427.

Gabar Afer IX 385. 387.

Gala miles Hasdrubalis XV 464. Gala patris Massinissae nomen Liv. XXIV 49.

Garadus miles Hannibalis VII 601.

Gelesta Maurus X 85.

Gestar milites Hannibalis 1. IV 627 2. XII 262.

Gisgo miles Hannibalis II 111 (Hasdrubal) Gisgone satus. Niese P.-W. VII 1322.

Hiarbas I 417.

Hiempsal Nasamon I 408.

Hyempsa miles Carthaginiensis XVI 461.

Isalcas Cinyphius V 289. 296.

Iuba miles Hannibalis II 160.

Iugurtha miles Hannibalis II 165.

Mahalces miles Hannibalis VII 599 cui decus insigne et quaesitum cuspide nomen.

Maraxes Poenorum dux VII 224. Μαράξας μὲν ὁ Ἀπελλαῖος Hesych.

Micipsa miles Hannibalis II 160 clarus nomine avi. M. erat natu maximus filius Masinissae clarissimi viri Sall. Iug. 5 sqq. Flor. 3, 1.

2. Nomina apud Silium Hispanis indita.

a) Nomina Graeca

Aconteus XVI 563. 573 venator vide p. 44.

Atlas XVI passim, quod nomen aeque ac reliqua nomina Graeca Cyrno excepto Sil. repetiit ex Aeneide. E. Nor-

den, Ein Panegyricus auf Augustus in Vergils Aeneis. Rh. M. 54 (1899) p. 466.

Cyrnus XVI pass. Ab insula Corsica. Cf. Κύρνος ap. Theogn.

Eurytus XVI 473. 489. 506. 522 F.-B. 121. Etiam ap. Romanos cognomen Aquis Statiellis CIL V 7519 L. Livius Ↄ L. Eurytus.

Hesperos XVI 465. Ἕσπερος Athenis nomen usitatissimum aetate Romana cf. ind. IG III. Praeterea invenitur Ἕσπερος Ἡρακλεώτης IG II 2925 tit. sep. [Ἑ]σπερος IG IX 862 Larisae in Pelasgiotide. XII 2, 79 a 7 Mytilenae catal. XII 7, 125 in Arcesine mon. sep. serae aetatis. XIV 1573 Romae tit. sep. Hesperus XIV 910 Ardeae. Ἑσπερίς XIV 1573 Romae tit. sep. Ἑσπεριανός XIV 156 Syracusae.

**Lamus XVI 475 vide p. 41.

Phorcys dux Hispanus III 402 X 173.

**Theron XVI 476 vide p. 43.

b) Nomen Latinum

Caeso dux Hispanus III 377. Wissowa 559 adn. 2. Th. Mommsen R. F. I 17 R. G. I 51 adn. Schulze 136.

c) Nomina Celtiberica

Balarus dux Vettonum III 378. Vettones populus Lusitaniae circa Tagum inter Durium et Anam. Βάλαρα urbs in Caramania Philostr. v. Apoll. III 56. Ὁ πορθμὸς Βαλαρός Appian. b. c. I 85. Balari gens Sardiniae Plin. III 85 Liv. 41, 6. 12 Strabon. V 225. Βαλαροὶ τὸ ὄνομά ἐστιν αὐτοῖς κατὰ γλῶσσαν τὴν Κυρνίων· Βαλαροὺς γὰρ τοὺς φυγάδας καλοῦσιν οἱ Κύρνιοι Paus. X 17, 9.

Burnus XVI 559. 567 [Burnus habet cod. F cf. Holder I 642. Burius O. Schulze 101 adn. 1].

Indibilis XVI 564. Holder II 40 Hübner ind. p. 258 [Indibilis videtur habere cod. Col. quantum video; consensus quatuor codicum LFOV habet Ludibilis.]

Glagus XVI 561. Holder I 2024.

Larus XVI 47 Cantaber. Holder II 147.

Mandonius dux Hispanus III 376. Holder II 402.

Tartessos XVI 465. Tartessos Hispaniae urbs Mela II 96 Sil. III 399 V 399.

Temisus I 431.

Viriathus dux Hispanus III 354. 355 X 219 Hübner ind. p. 261 Schulze 287. 380.

3. Nomina apud Silium Saguntinis indita.

a) Nomina Graeca

Chromis I 439.

Daunus I 440. Nomen videtur inventum esse pertinens ad terram Dauniam eandem ac Apuliam. Fest. ap. Paul. Diac. p. 69 Mül.

Dorylas, filius Mopsi Cretensis Sagunti II 126. Estne Δορύλας breviatum ad Δορύλαος?

Eurydamas II 178 σ 297 χ 283.

Eurymedon II 637. 641. 645.

**Gyas I 439 vide p. 32.

Icarus II 132. 142.

Lygdus I 438. Ἡ Παρία λύγδος Diodor. II 52 lapidis genus teste Suida. Hesych. dicit λίθον εἰς τὰ ζώδια. Lygdus spado Seiani ap. Tac. an. IV 10. Ligdus Cretensis ap. Ovid. met. IX 669. Lact. Plac. in narr. fab. IX f X.

Meroe, coniux Mopsi Cretensis II 104. Mela I 50: Nilus . . . cum diu simplex saevusque descendit, circa Meroen late patentem insulam in Aethiopiam diffunditur. III 85: Meroen habent (Aethiopes) terram, quam Nilus primo ambitu amplexus insulam facit. Diodor. Sic. I 33 . . . Μερόην, ἐν ἧι καὶ πόλις ἔστιν ἀξιόλογος ὁμώνυμος τῆι νήσωι, κτίσαντος αὐτὴν Καμβύσου καὶ θεμένου τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μερόης. Μερόης masc. Arrian. An. V 18, 7: Ἀλέξανδρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῶιδε τῶι Πώρωι χαλεπὸς ἐγένετο, ἀλλ' ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπεμπε καὶ δὴ καὶ Μερόην ἄνδρα Ἰνδόν, ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιοῦ τῶι Πώρωι τὸν Μερόην ἔμαθε. Μερόηβος fil. fratris Hydaspis Heliod. X 23.

Mopsus II 89. 95. 138 Cres. Paus. VII 3, 2 Μόψος δὲ ὁ Ῥακίου καὶ Μαντοῦς καὶ τὸ παράπαν τοὺς Κᾶρας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς γῆς.

**Pholus I 437 vide p. 36.

**Thamyris II 177 vide p. 43.

Theron Herculis sacerdos II 149 vide p. 43.

b) Nomina Latina

Tiburna uxor Murri Saguntini II 554. 557. Nomen ab urbe Tibure Sil. VIII 364 XII 229.

Hostus I 437 Praenom. Roman. Varro de praen. 3. Schulze 29.

c) Nomen Celticum

Murrus I 377. Hübner ind. p. 259 nom. Murrius (Ihm, Bonner Jahrb. 102. 123 Schulze 196. 424), Murrianus Murriacum Holder II 658. 659. Murrus est Rutulo de sanguine, quod Saguntum conditum a Graecis, qui Zacyntho emigraverant, postea a Rutulis ex urbe Ardea colonos deductos esse traditum est.

d) Ignotae mihi originis est

Metiscus I 437 vide p. 41.

3. Nomina apud Silium Gallis indita.

a) Celtica

Brennus Gallorum dux IV 150. Holder I 525 Schol. Verg. G. IV 278.

Caunus miles Gallus IV 233. Holder I 868.

Crixus Boiorum dux IV passim. Holder I 1171. Eutrop. VI 7, 2: Et in Italia novum bellum subito commotum est. Septuaginta enim quattuor gladiatores ducibus Spartaco Crixo et Oenomao, effracto Capuae ludo, effugerunt, et per Italiam vagantes paene non levius bellum in ea, quam Hannibal moverat, paraverunt. Appian. ἐμφυλ. A 116.

Ducarius dux Boiorum V 645. Holder I 1363.

Gargenus Boiorum rex V 137. Holder I 1983. Gargennius CIL IX 1543 sq. Faesulis. Q. Gargennius Celer CIL VI 2764 Florentiae. Gargonius CIL XI 629 Faventiae in finibus Boiorum. XI 5103 in urbe Mavania Umbriae. Schulze 171.

Labarus miles Gallus IV 232. Holder II 114.

Larus miles Gallus IV 234. Holder II 147.

Leponticus miles Gallus IV 235. Holder II 186 s. v. Lepontii.

Ligaunus miles Gallus IV 206. Holder II 213 s. v. Ligauni.

Morinus miles Gallus XV 723. Holder II 630 s. v. Morini.

Sarmens miles Gallus IV 200. Holder II 1368.

Thyrmis Gallus ex Celtarum signis XV 721. Num nomen est Celticum ut Holder II 1832 vult in dubio relinquam.

Vosegus miles Gallus IV 213. Mons Vosegus Plin. n. h. XVI 197.

b) Nomina Illyrica

Batus miles Gallus IV 239. Schulze 31.

Breucus miles Gallus IV 233. Schulze 31. Holder I 525. Strab. VII 314 ἔθνη δ' ἐστι τῶν Παννονίων Βρεῦκοι.

Teutalus miles Gallus IV 199. Nomen esse videtur cum Illyricis nominibus Teuta, Teuticus (Schulze 43), Teutagonus (rex Bastarnorum Val. Flacc. VI 97—98) Teutamatos, Teutamos, Teutatis, Τευταθέων φυλή CIG 3415 (Holder II 1805) Etiam nomen Τευτίαπλος ἀνήρ Ἠλεῖος ap. Thuc. III 29, 2 (quod mihi indicavit Hermannus Iacobsohn) huc pertinet. Altera vocis pars non raro apud Illyrios est. Cf. nomina Aplus Aplis Schulze 34. Ille Eleus cohaerere possit cum gente Illyrica Peloponnesi Cauconibus.

5. Nomina apud Silium Romanis indita.

a) Praenomina

Appius miles Romanus V 268. A. est praenomen maxime gentis Claudiae. Schulze 487: „Seltene Praenomina können unter Umständen ganz wie Gentilicia behandelt werden: via Appia im offiziellen Sprachgebrauch. Appiana caedes Tac. ann. XI 29 (von der Hinrichtung des Appius Iunius Silanus) Mommsen, RF I 24 Lahmeyer Philol. XXII 64. 475. Macke Die röm. Eigennamen bei Tacitus IV (Hadersleben, Progr. 1893) 3. 5.

Herius Teatinus XVII 452. Praenom. Herius CIL XI 1421 Pisae. Ἕριος Ἀσίνιος praetor Marrucinorum a. 90 a. Chr. Appian. Ἐμφυλ. A 40. Klebs P.-W. II 1583: „Die Familie der Asinii stammt aus dem Lande der Marruciner“. Schulze 129. Sil. hoc loco inventum Herium gentis Asiniorum auctorem inducit ad C. Asinium Pollionem illum clarissimum virum spectans. Münzer P.-W. VIII 685. Herius Petticus senator Nolae bello Punico altero Liv. XXIII 43, 9. Herius Priscus procos Sardiniae a. 88 p. Chr. CIL III p. 1964 dipl. XX. Groag P.-W. VIII 685.

Hostus Sardus XII 347. Hostus Lucretius Tricipitinus

Liv. IV 30. Hostus Hostilius Liv. I 12. Schulze 29. „Der Vorname Hostus Ostus ist bei Venetern und Illyriern nachweisbar."

Mamercus miles Romanus V 333. Praen. Tuscum Schulze 141. 466. Mamercus est ὄνομα θεοφόρον teste Verrio Flacco ap. Fest. 98, 1. Mamercus praenomen oscum est ab eo, quod hi Martem Mamertem vocant. Mamers Mamertis facit, id est lingua osca Mars Martis, unde et Mamertini in Sicilia dicti, qui Messanae habitant. Paul. ex Fest. 99, 24 Th. Schulze 464. 465. 466.

Marus Reguli eques veteranus VI pass. Schulze 360.

Nerius miles Romanus V 260. Schulze 39. 363. 480. 484.

**Numitor Campanus XIII 194. 212 vide p. 42.

Opiter miles Romanus X 33. 38. Opiter Virginius Liv. II 17, 54. Ὀπίτερος Οὐεργίνιος D. Hal. V 49. Ὀπίτερος Λουκρήτιος ὕπατος ἐν Ῥώμηι a. 422 Diod. Sic. XII 73.

Tullus miles Romanus IV 183: et te sub gelido nutritum, Tulle, Velino, | egregium Ausoniae decus ac memorabile nomen, | si dent fata moras, aut servent foedera Poeni.

b) Gentilicia

Bruttius aquilifer Romanus VI 15. Schulze 423.

Centenius centurio Romanus XII 463. M. Centenius Paenula (Liv. XXV 19, 9—17 Oros. IV 16, 16 Münzer P.-W. III 1928) a Silio hoc loco designatus.

Cethegus Samnitium dux VIII 575 vide p. 40.

Cilnias Arretinus VII 29. Cilnium genus, ex quo Maecenatem a matre ortum esse veri simile est, viguit Arreti Liv. X 3. CIL XI 1858. Bormann CIL XI p. 336. Oestr. Jahresh. I 177. Ihm, Bon. Jhb. 102, 125. Praeterea sunt Cilnii Volaterrae CIL XI 1746. Caere 3697. VIII s. 12702 XIV 2047 in vico Augustano. C. Cilnius P. f. Pom(ptina) Paetinus, tribunus militum, quaestor, tribun(us) plebis, praetor, legatus Tiberi imper. procos. CIL VI 1376. C. Cilnius Proculus cos (suff. ignoti temporis) CIL XV 4536.

Cloelius miles Romanus X 456. X 497: (Cloelia) mirantem interrita Thybrim | tranavit, frangens undam puerilibus ulnis. XIII 828 illa est, quae Thybrim, quae fregit Lydia bella, | nondum passa marem, qualis optabat habere | quondam Roma viros, contemptrix Cloelia sexus. Cf. Liv. II 13, 6. Aen.

VIII 651. Fest. ap. Paul. Diac. p. 55 Müll. memorat Clolium [var. lect. Clonius, Cloelius], Aeneae comitem, a nullo alio scriptore memoratum, a quo nomen accepisset Cloelia gens Romana, cuius originem Albanam fuisse tradit Liv. I 30.

F u r n i u s miles Romanus VII 619. Gens plebeia ex ultimis annis rei publicae liberae. Schulze 217. Notus est Furnius ex Horat. sat. I 10, 86 (Prosop. imp. Rom. II 103 nr. 415. Kappelmacher P.-W. VII 377) et alius ex Flor. IV 12, 51. Oros. VI 21. Dio 54, 2 (Kappelmacher l. l.), quem significare Sil. videtur.

**H e r m i n i u s miles Romanus V 580 vide p. 44.

L a b i e n u s miles Romanus, Cingulanus in Piceno V 32. 34 Schulze 104 sq. Mommsen CIL IX 541 suspicatur notum illum Labienum e Piceno ortum esse.

M a g i i milites Romani IV 187. Magius Tuscus Interamnae CIL XI 4293. Schulze 184.

M a r c i a uxor Reguli VI 403. 576. Sil. hoc nomine significare videtur sororem Traiani, a qua nominata est urbs Moesiae inferioris Marcianopolis (Dexipp. fr. 18). Nam ex Mart. IV 14 scimus Sil. a. 88 consilium Punicorum cepisse et ex Mart. VII 63 concludimus partes carminis iam a. 92 scriptas esse (cf. vocem „legis“). Ultima pars totius operis facta est Traiano regnante, ut haec pars sexti libri ultimo aevo poetae post a. 98 scriberetur.

M a r c i u s dux Romanus XIII 700. Schulze 188. 466. Liv. XXV 37.

M a r i u s miles Romanus IX 401. M. filius illius adversarii Sullae, qui consulatum a. 82 sibi sumpsit, eodem anno ut iram Sullae fugeret Praeneste sibi necem conscivit. Forsitan spectet poeta ad aequalem, ad illum Atinensem Martialis amicum (Mart. X 18), qui P. Marius Celsus Nero eiusque succedentibus imperatoribus Galba, Othone, Vitellio auctoritate quadam erat. Tac. hist. I 39. 90 II 23. 60.

N a s i d i u s miles Romanus XV 450. Schulze 275.

N o r b a n u s miles Romanus XVII 426. Schulze 532.

P a c u v i u s Campanus XI 58. 311. C. Lachmann Lucret. p. 306. Th. Mommsen U. D. p. 284. Schulze 476. Sil. ex Liv. XXIII 2—4. 8. 9 hausit.

Pleminius miles Romanus XVII 458. Qu. Pleminius pro praetore a. 205 a. Chr. Liv. XXIX 6—9. 21. 34. 44. CIL XI 500 Arimini. VII 387. 2142 VI 21156.

**Remulus miles Romanus IV 186 vide p. 42.

Selius miles Romanus XVII 429. Schulze 227. Holder II 1461.

Tadius miles Romanus IX 587. Schulze 89. 425.

Tarius miles Romanus IV 252. Schulze 89 adn. 1.

Tullius dux Arpinatium XII 175 tu converte cohortes | ad laevam patrias et Larinatia signa | clarum Volscorum, Tulli, decus. Sil. M. Tullium Ciceronem, illum oratorem Arpinatem significat his verbis, quem libro VIII 406 honestissime laudat:

> Indole pro quanta iuvenis quantumque daturus
> Ausoniae populis ventura in saecula civem!
> ille super Gangen, super exauditus et Indos,
> implebit terras voce et furiale bella
> fulmine compescet linguae nec deinde relinquet
> par decus eloquio cuiquam sperare nepotum.

Varenus Mevanas IV 543. 544. Prosop. imp. Rom. III 384. Schulze 248.

Vergilius miles Romanus XVII 441. Schulze 455 adn. 10. 101. 379. Vergilius poeta est commemoratus VIII 592.

Virrius Campanus XI 65. 93. 113. 131 XII 86 XIII passim. Cf. Liv. XXIII, 6 Solmsen Stud. zur lat. Lautg. 140.

Volesus miles Romanus XIII 244. Volesus auctor gentis Valeriae II 8: ingentis Volesi Spartana propago. Schulze 106. Th. Mommsen R. F. I p. 22 adn. 30.

c) Cognomina

Albanus unus ex trigeminis Aricinis IV 381. 383. Thes. I 1486. Schulze 532.

Amanus miles Romanus XVII 441. Cogn. ut exemplum afferam CIL VI 268 (a. 57 a. Chr.) Q. Nonius Amanus. Otto in Thes. I 1813.

Aquinus commilito Mari in Reguli exercitu VI 166. Apenninicola 201. Aquinum Volscorum urbs commemoratur Sil. VIII 403: viris ingens. Schulze 526. 540. P. v. Rohden P.-W. II 334.

Bibulus miles Romanus VII 623. Cogn. gentis Calpurniae

et Publiciae. Otto in Thes. II 1969: C. Publicius Bibulus tribunus militum a. 216 a. Chr. Liv. XXII 53, 2.

Brutus dux Ligurum et Vagennorum VIII 607. Sil. ad L. Iunium Brutum spectare videtur. Liv. II 5. 6.

Brutus miles Romanus VII 644 avidus pugnae et tam clarum nomen; 652: divo casu turbatus amici (Cascae). M. Iunius Brutus sicarius Caesaris. Cogn. gentis Iuniae pebeiae a quinto a. Chr. saec. usque ad exitum reipublicae florentis. Thes. II 22،7 (Iacobsohn).

Caper miles Romanus IX 401.

Casca armiger Romanus VII 649. P. Servilius Casca sicarius Caesaris Plut. Caes. 66 Suet. Caes. 82.

Catilina miles Romanus XV 448. L. Sergius Catilina famosus ille coniurator Verg. A. VIII 668. Archiv f. lat. Lexik. I 278.

Catus miles Romanus IV 139. Schulze 310. 313 adn. 4.

Cimber miles Romanus XIV 305. Num nomen ad L. Tillium Cimbrum sicarium Caesaris pertineat in dubio relinquam. Schulze 19.

Collinus miles Romanus IV 344. Collinus quidam victor in certamine Capitolino a. 86 p. Chr. Domitiano imperante laudatur a Martiale in IV 54.

Corbulo dux navis Cumanae in classe Marcelli XIV 408. 417. Spectat poeta aut ad illum clarissimum Cn. Domitium Corbulonem cos Gaio imperatore a. 39 a. Chr. (Dio) aut ad filium eius ducem Claudii et Neronis. P.-W. IV 1288. Schulze 314 adn. 2.

Corvinus Romanus V 77 sqq.:

> Atque hic, egregius linguae nomenque superbum,
> Corvinus, Phoebea sedet cui casside fulva
> ostentans ales proavitae insignia pugnae,
> immiscet precibus monita atque his vocibus infit . . .

Poeta respexit M. Valerium Messallam Corvinum.

Crassi iuvenes de exercitu Fabii dictatoris VII 618. Cogn. gentis Liciniae.

Crista miles Romanus X 93 . . . domus haud obscura notusque per Umbros; 164: nomen in Umbro | clarum . . . diu populo. Q. Naevius Crista Liv. XXIV 40.

Curio dux Picentium VIII 425 IX 415 X 209: Hic tibi finis erat, metas hic Aufidus aevi | servabat tacito, non felix Curio, leto. Cogn. gentis Scriboniae.

**Fadus miles Romanus V 565 vide p. 41.

Fontanus miles Fregellanus V 540. Fontanus poeta amicus Ovidi (ep. ex Pont. IV 16, 35) Schanz Röm. Lit. II 1³ 365. 391.

Galba Etruscorum dux X 104. 403 VIII 469

Iamque per Etruscos legio completa maniplos
rectorem magno spectabat nomine Galbam.
huic genus orditur Minos illusaque tauro
Pasiphae, clarique dehinc stant ordine patres.

S. Sulpicius Galba imperator.

Grosphus dux Siculus XIV 211. Pompeius Grosphus eques Romanus Siciliensis, ad quem Horat. misit carm. II. Iccio commendatus ab Horatio epist. I 12, 22.

Irpinus miles Romanus IV 595. Cogn. Rom. a patria, saltem origine, ductum ut Quinctius Hirpinus ap. Horat. car. II 11. Irpini (Schulze 234) Samnitium gens (Sil. XI 11 VIII 569). Serv. Aen. XI 785: dicti sunt ipsi populi Hirpi Sorani: nam lupi Sabinorum lingua vocantur hirpi. Hirpi gens Samnitica Faliscis Plin. VII 2, (2) Solin. 8.

Laenas miles Romanus XV 447. Cogn. notiss. gentis Popilliae. Schulze 83. 186.

Laevinus miles Privernas VI 43 vitis Latiae praesignis honore.

Laevinus miles Romanus V 544. Cogn. gent. Valeriae. Schulze 33. 178.

Lateranus miles Romanus V 229. 251. Cogn. gent. Plautiae. Plautius Lateranus Tac. ann. XV 49. 60. Egregiae Lateranorum aedes (in monte Coelio) Iuv. 10, 17. Lateranae aedes Prud. adv. Symm. I 587. Aur. Vict. epit. 20, 6.

Latinus miles Romanus XV 447. Cogn. a patria ductum.

Latronius classiarius Romanus XIV 534. Schulze 178.

Laurus miles Romanus IV 176. Cogn. cf. Martial. II 64 X 86.

Lentulus senator Romanus I 676.

Lentulus miles Romanus V 231. 253 X 261. 290 Sil.

meminit Cn. Corneli Lentuli cos 201 qui apud Cannas tribunus pugnavit et cos. bellum in Africa gerere voluit Liv. XXI 6. Schulze 313. 322.

Libo miles Romanus V 411. Cogn. gent. Marciae et Scriboniae. Schulze 313.

Maecenas miles Romanus X 40 cui Maeonia venerabile terra | et sceptris olim celebratum nomen Etruscis.

Mancinus Sulmonensis Satrici filius IX pass. Cogn. gent. Hostiliae. L. Hostilius Mancinus a. 217 trucidatus est. Liv. XXII 15. Schulze 360.

Maro miles Romanus XV 448. Nomen virile graec. quod ap. Romanos in cogn. transiit.

Metellus miles Romanus VII 618. Cogn. gent. Caeciliae. Schulze 463.

Milo miles Romanus Lanuvinus XIII 300. 365. Poeta adludit ad T. Annium Milonem Papianum, fil. C. Papi Celsi Lanuvini et Anniae.

**Murranus milites Romani 1. IV 529. 532 2. V 172. 461 vide p. 45.

Ocres miles Romanus X 32. 39 [Ocres coni. Heinsius, Acres codd.] O. cogn. P. Veturi Ocris CIL XI 4722 (Tuder) Schulze 201 adn. 7. De nom. acer et ocris cf. Walde Lat.-etym. Wört. s. v. Fest. 196 ThdP.

Orfitus miles Romanus V 166. Schulze 199 adn. 3.

Pedianus miles Romanus XII 212: . . . Troianaque semina et ortus | atque Antenorea sese de stirpe ferebat . . . 219: seu Musas placidus doctaeque silentia vitae | mallet et Aonio plectro mulcere labores, | non ullum dixere parem; nec notior alter | Gradivo iuvenis, nec Phoebo notior alter. Q. Asconius Pedianus laudatur. Cf. Dessau Herm. 46 (1911) p. 621.

Piso dux Umbrorum VIII 463 X 250. 403 Num nom. spectet ad ingeniosum virum Licivium Pisonem, quem Galba adoptavit (Tac. hist. I 7—49; Cass. Dio 63, 22; Suet. Galba; Plut. Galba) diiudicare non possum, sed credam, quod in versu posteriore 469 Galba commemoratur.

Rullus miles Romanus V 260. Cogn. gent. Serviliae P. Servilius Rullus tribunus plebis Cic. Phil. V 17, 48.

Rutilus miles Romanus XVII 426. Cogn. ut T. Verginius Rutilus augur Liv. III 7.

Scaevola dux Romanus IX 372 X 404 VIII 384:

> Ducit avis pollens nec dextra indignus avorum
> Scaevola, cui dirae caelatur laudis honora
> effigie clipeus: flagrant altaribus ignes,
> Tyrrhenum valli medio stat Mucius ira
> in semet versa, saevitque in imagine virtus.
> tanta ictus specie finire hoc bella magistro
> cernitur effugiens ardentem Porsena dextram.

Scaurus dux Romanus VIII 370:

> Quique Anienis habent ripas gelidoque rigantur
> Simbruvio rastrisque domant Aequicula rura.
> his Scaurus monitor, tenero tunc Scaurus in aevo,
> sed iam signa dabat nascens in saecula virtus.

Cogn. gent. Aemiliae vel Aureliae.

**Serranus VI 62: S., clarum nomen, tua, Reguli, proles. Poeta adludit ex Vergilio hauriens ad C. Atilium Regulum Serranum. vide p. 43.

Sulla dux Romanus VIII 393.

Syllae iuvenes de Fabii exercitu VII 617. Cogn. gent. Corneliae.

Taurus gubernator navis Romanae XIV 407. Schulze 418: „Für die geschichtliche Beurteilung der Cognomina, die wir bei den Statilii Tauri finden, ist der Name Taurea vielleicht auch nicht irrelevant."

Torquatus miles Romanus VII 619. Cogn. gent. Manliae.

**Venulus miles Romanus IV 181 vide p. 45.

Viriasius Sidicinorum dux V 551. Schulze 380.

d) Ethnica

Aequanus miles Romanus V 176. 182. Aequanus pagus Vulceianae civitatis in CIL X 407 quae inscriptio spectat ad a. 323 p. Chr., alius Ligurum Baebianorum IX 1455 (a. 101 p. Chr.), sed nomen vergi possit ad Aequum in Dalmatia situm. Tomaschek P.-W. I 605. Schulze 355. 531. Thes. l. l. I 1006.

Arabus miles Romanus XV 693.

Asilus miles Tyrrhenus XIV 149. Sil. VIII 445. Quis Aesis regnator erat fluviaque reliquit | nomen et a sese po-

pulos tum dixit Asilos. Asili populus Umbriae. Cum geminatione exstat nom. ap. Mart. IX 103, 3.

Caudinus Bruttius miles XVII 441. Samnites Caudini ap. Liv. XXIII 41, 13 XXIV 20, 4 Vell. II 1, 5 Mommsen R. F. II 295 Hülsen P.-W. III 1803.

Labicus miles Romanus V 565. Labici civitas Latii Aen. VII 796 Sil. VIII 366.

Laurens Campanus XIII 195. Laurentes gens Latii maritima tenens Latium ad flumen Numicium.

Ligus miles Romanus IV 591. Ligus pernix commemoratur VIII 605. Etiam cogn. gentis Aeliae et Octaviae exstat Cic. Cluent. 26; id. Att. 12, 23, 3.

Picens miles Romanus IV 175. 176. Picentes (Sil. V 208 IX 273 X 312 Mela II 59) gens Italiae in orientem vergentis. Schulze 523 Wissowa 145.

Rutulus miles Romanus XV 700. 702 [ad 700: codd. LFV habent rutilum, cod. O rutulum; Bauer leg. i. ind. Rutulus, idem nomen quod ego, quia Sabellus Arabus Morinus ethnica in hac parte libri XV exstant.

Sabellus miles Romanus XV 677.

Tyrrhenus cornicen Romanus IV 167.

c) nomina ad urbes spectantia

Calenus Campanus XIII 219.

Calenus miles Romanus XVII 428 Münzer P.-W. VII 204.

**Lucas miles Romanus X 139 vide p. 45.

Perusinus miles Romanus X 156. P. inc. Perusiae urbis Etruriae Liv. IX 37 Sil. VI 71.

Satricus Sulmonensis IX 68. 77. 104. 128 Schulze 225. 557 Nissen II 631. 674. In Latio clarum oppidum Satricum Plin. III 68.

Solimus filius Satrici, Sulmonensis IX 72:

> Nomine Rhoeteo Solimus; nam Dardana origo
> Et Phrygio genus a proavo, qui sceptra secutus
> Aeneae, claram muris fundaverat urbem
> ex sese dictam Solimon; celebrata colonis
> mox Italis, paulatim attrito nomine, Sulmo.

Solimos (v. 75) est Sulmo Pelignorum urbs VIII 510 IX 70. 76. 111.

Telesinus miles Romanus X 148. 152. Telesia Samnii oppidum altero bello Punico a Romanis expugnatum Liv. XXII 13.

Veliternus miles Romanus XIII 229. Velitrae urbs Volscorum Liv. II 30 III 6 VI 36.

f) nomina ad montes spectantia

Carmelus miles Romanus VII 662.

**Massicus miles Romanus IV 364 vide p. 45.

Quirinius miles Romanus IV 192. L. Quirinius Tuscus CIL VI 12363. 25336 sq. IX 3634 (Aveiae) X 628 (Salerni). Schulze 468.

Taburnus Campanus XIII 195 [laburnus cons. quatuor codicum LFOV, Taburnus coni. Heinsius]. Taburnus (mons) Samnitium olivifer Vib. Sequ. Verg. G. II 38 Aen. XII 715.

Vesulus miles Romanus X 145. Mons Alpium: Verg. Aen. X 708 Mela II 62: ab imis radicibus Vesuli montis exortus (Padus).

g) nomina Graeca

**Buta Anagninus miles V 540 vide p. 27. 29.

**Metabus miles Romanus IV 337. 340 vide p. 45.

**Sthenius miles Romanus IV 343 vide p. 43.

Telon classiarius Marcelli XIV 443: Neptunicola, quod verbum alludit ad Telonem, Teleboum regem, qui Capreos regnavit. Aen. VII 734 F.-B. 263.

Teucer Mantuanus XVII 426 XV 192: urbs colitur, Teucro quondam fundata vetusto, | nomine Carthago. III 368: Carthago . . ., Teucro fundata vetusto.

h) nomen Illyricum

Volso miles Romanus X 143 Schulze 37. 43 adn. 5.

i) nomen divinum

Acca uxor Satricei Sulmonensis IX 117 vide p. 39.

k) nomina incerta

Lycchaeus classiarius Romanus XIV 434 [cod. Ch habet Lycchaei, L: licchaei, OV: luchaei. Fieri potest, ut legendum sit „Lichae“, qui Latinus quidam ap. Verg. Aen. X 315 est]. Nomen aut pertinere poterit ad illum notissimum montem Arcadiae, ubi Pan praecipue colitur (Vib. Sequ.), in quo Lycaei

Iovis delubum (Plin. IV 21) aut nomen est Illyricum: Liccaeus (CIL V 1001). Schulze 31 adn. 3.

**Quercens miles Romanus X 151 vide p. 42.

Tauranus miles Romanus V 472. Ut Fontanus pertinet ad Fontinius, ita Tauranus ad Taurinius, quod exstat CIL XII 3361 (civis Elusensis). Schulze 527.

V.

His omnibus explicatis fieri poterit ut Ἰάων flumen in Arcadia (Callim. hym. Iov. 21) primum ad gentis nomen Ἰάονες referatur, quod ut supra explicavimus multa gentium nomina a fluminibus derivata sunt (cf. cap. I 2), deinde ut Ἰάων a gente nomen traxerit sicuti apud Horatium c. II 2, 33 Tuscus amnis, postremo ut Ἰάων colorem significet ut Phoenix in Thessalia fluvius (Herod. VII 200. Schulze, Etymol. 803).

Vita.

Natus sum Rudolf Neumann in urbe Colberga pridie Non. Apriles anni prioris saeculi XC patre Theodoro, qui per octo et triginta annos ab anno prioris saeculi LXXIV usque ad annum huiusce saeculi XII regalis gymnasii Colbergensis, quod dicitur „Dom- und Realgymnasium", magister erat, matre Catharina e gente Klamann, quorum parentium utrumque adhuc superstitem esse valde gaudeo. Civis Borussus sum. Fidem profiteor evangelicam.

In patria urbe primis litterarum elementis instructus inde ab a. XCIX gymnasium frequentavi. Vere a. h. s. IX maturitatis testimonium adeptus, ut studiis antiquarum litterarum me dederem, almam adii Philippinam. Tribus post semenstribus autumno a. X Monachium me contuli, ubi per sex menses universitatis civis fui. Deinde vere anni insequentis Marpurgum redii ad perficienda studia. Examen rigorosum superavi a. d. XV. kal. Ian. 1914. Autumno insequentis anni redii Colbergam, ubi versor miles.

Docuerunt me viri doctissimi Marpurgenses: André, Birt, Busch, Cohen, Jacobsohn, Jacobsthal, Kalbfleisch, Klebs, Köppe, Maass, Mannkopf, Mirbt, Natorp, Fhr. v. d. Ropp, Schücking, Schwarz, L. von Sybel, Thiele, Thumb; Monacenses: Burger, Crusius, Voll, Wolters. Proseminario philologo Marpurgensi ut per sex menses interessem concessit Thiele; in seminarium philologicum, ut per duo semenstria sodalis ordinarius essem, Birt, Kalbfleisch, Maass directores me receperunt. Ut per quattuor semenstria seminario archaeologico interessem humanitate effectum est directoris Jacobsthal. Exercitationibus benigne me admiserunt grammaticis per sex menses Jacobsohn, historicis per quinque semenstria Klebs, per sex menses Fhr. v. d. Ropp, philosophicis per tria semenstria Natorp.

Gratiam debeo et his omnibus viris et praecipue Ernesto Maass, qui ad hanc dissertationem conscribendam opera consiliuque me adiuverit.